Moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1973
sausis
vasaris

TURINYS

S. Vilkauja	Lietuvių kalbos kilmė ir raida	2
J. Švabaitė	Šeštadienis I; Šeštadienis II (eil.)	5
P. Gaučys	Apie tinkamą pasirinkimą santuokoje	6
G. Krivickienė	Vilnius lietuvių liaudies dainose	9
D. Petrutytė	Vaiko auklėjimas šeimoje (10)	11
Kun. dr. J. Gutauskas	Oi tie dūmai, dūmeliai	13
Rūta Alšytė	Dainos; Tu karalius; Polifonija; Saulėlydis (eil.)	14
R. Scarphout	Traukinys per slenkstį	15
• Knygos	Pr. Naujokaitis — Šamo ežero sekliai	16
• Moterys pasaulyje		18
	S. Krivickienė — G. Žilionienė J. T.	20
	E. Čekienė — Ir gražios anuomet buvo šeimos	20
	P. Alšėnas — Aukščiausia moteris pasaulyje	22
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	24
• Gyvenamoji aplinka		26
• Šeimininkių kampelis	Veda L. Murauskienė	27

ILIUSTRACIJOS

K. Šimonis	Pasaka	1
N. Ulevičienė	Gobelenas	3
A. Medutytė	Rašytoja Žemaitė	4
M. B. Stankūnienė	Moteris prie lango	5
M. B. Stankūnienė	Muzikantai	7
M. B. Stankūnienė	Paukštis	8
M. B. Žymantienė	Iliustracija	9
R. Arbaitė	Kūdikiui	11
R. Arbaitė	Tarpukalnė	11
J. M. Klemkienė	Dūduotojas	12
J. Daniliauskienė	Karpiniai	14
D. Tarabildienė	Iliustracija	14
R. Matukaitė	Iliustracijos	15
J. Daniliauskienė	Iliustracija	16
M. B. Žymantienė	Viršelis	17

"MOTERIS" LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1973 m. Nr. 1 (91)

REDAKCINĖ KOLEGIJA

NORA KULPAVIČIENĖ
redaktorė

ZUZANA DAUGVAINIENĖ
kalbos taisytoja

ZITA DIDŽBALIENĖ
korektorė

skyrius veda

A. YČIENĖ, I. KAIRIENĖ, E. KRIKŠČIŪNIENĖ, L. MURAUSKIENĖ

BRONĖ PABEDINSKIENĖ
administratorė

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, M 6 H 1 A 8, Canada

Spaudė "Žiburių" spaudos bendrovė, Toronto, Ontario. Prenumerata metams $5.00; garbės prenumerata $10.00.

Viršelis — aukštaitiškas audinys.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

"MOTERIS" Lithuanian Women's Magazine. 1973 m. Nr. 1 (91) Printed by "The Lights" Printing and Publishing Co. Limited in Toronto.

moteris

1973 Nr. 1 (91)

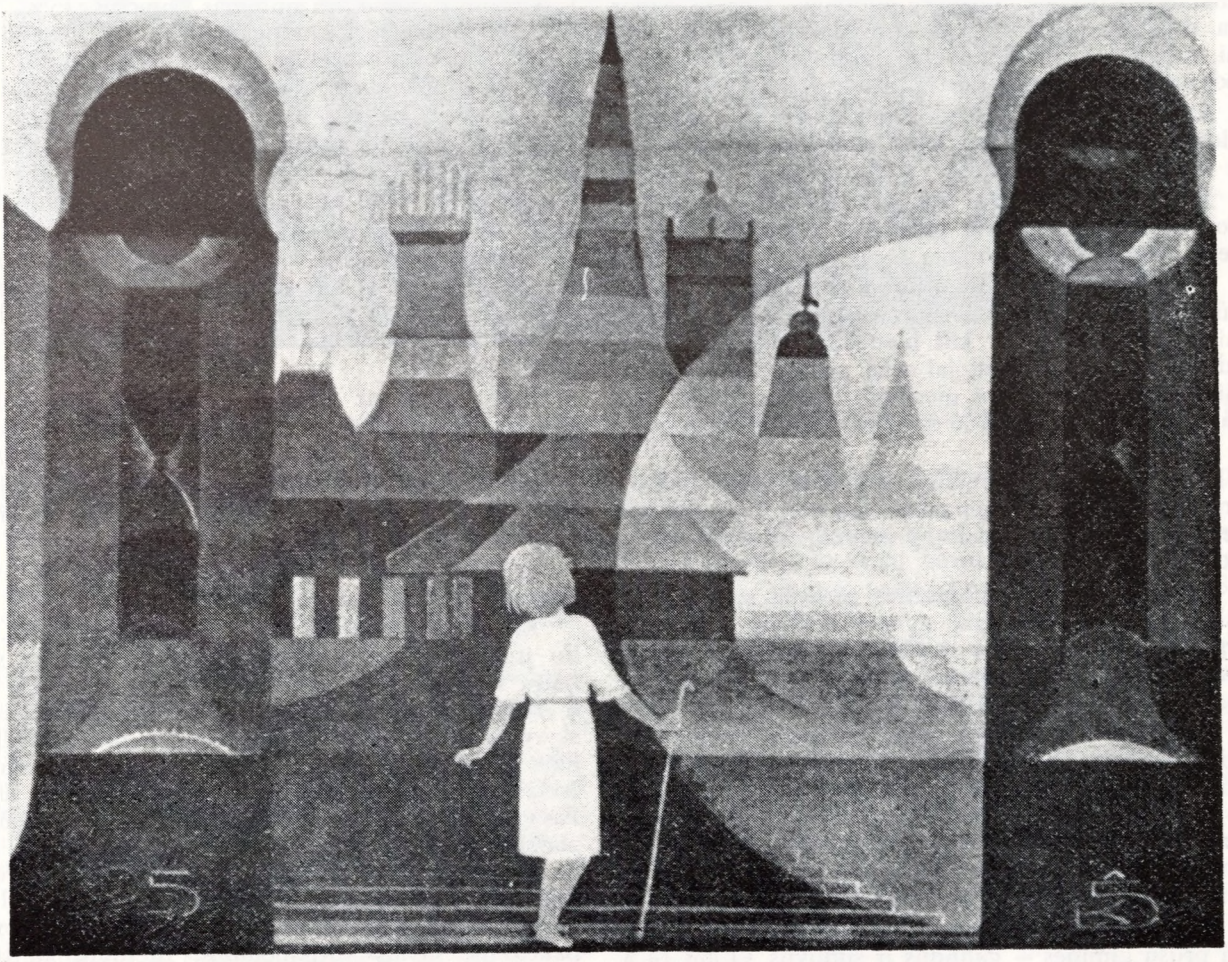

K. ŠIMONIS PASAKA

"NEGIRDĖTA NEREGĖTA PASAKA. BUVO TRYS BROLIAI: DU GUDRŪS IR VIENAS KVAILAS. KARTĄ VISI TRYS IŠĖJO Į PASAULĮ LAIMĖS IEŠKOTI. GUDRIEJI BROLIAI EINA VIENU KELIU, O KVAILYS VIENAS PATS – KITU KELIU..." DAUG GRAŽIŲ PASAKŲ VAIKYSTĖJE GIRDĖJOME: APIE KARALIUS, APIE SLIBINUS, APIE LAUMES, APIE UŽBURTAS KARALIJAS...

DAUG PASAKŲ KNYGŲ SKAITĖME, DAUG MARGŲ PAVEIKSLŲ MATĖME: SU KARALIAIS, SU SLIBINAIS, SU LAUMĖMIS, SU UŽBURTOMIS KARALIJOMIS... DIDŽIAJAM PASAKŲ PASAULIO KŪRĖJUI, DAILININKUI IR ILIUSTRATORIUI K. ŠIMONIUI SUKAKO AŠTUONIASDEŠIMT PENKTIEJI METAI.

LIETUVIŲ KALBOS KILMĖ IR RAIDA

S. VILKAUJA

Kan. Myk. Daukša savo Postilės (Postilla Catolicka), išleistoje 1599 m. Vilniuje, prakalboje rašo: "Tautos gyvenimas remiasi ne tik žemės derlingumu, miestų ir pilių stiprumu ar tėvynės gražumu, bet išlaikymu ir vartojimu gimtosios kalbos, kuri sieja tautą ir ugdo jos narių vienybę, sugyvenimą ir brolišką meilę. Gimtoji kalba jungia visus meilės ryšiais. Ji yra solidarumo motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas."

Kiekviena kalba, kaip ir kiekviena tauta, turi savo istoriją. Lietuvių kalbos istorija yra labai sena ir sunkiai beištiriama amžių glūdumoje. Dar ir dabar yra daug neišaiškintų klausimų, kuriems mokslininkai, naudodamiesi fonologija, morfologija, kalbotyra, žodynu ir kt., nori atrasti teisingus atsakymus.

Kalbininkai, tyrinėdami lietuvių kalbos kilmę ir raidą, stengiasi išaiškinti, kaip lietuvių kalba atsirado, su kuo giminiuojasi ir t.t.

Proistorės tyrinėtojai sako, kad lietuviai prie Baltijos krantų apsigyveno maždaug keturi tūkstančiai metų prieš Kristaus gimimą.

Kai Europoje nutirpo ledynai, pradėjo augti žolė, krūmai ir medžiai, iš kurių pirmieji pasirodė berželiai, o vėliau pušys ir kiti lapuočiai medžiai. Tada vidurio Europos gyventojai sekė paskui keliaujančius į šiaurę elnius, nes juos medžiojo maistui. Po to sekė klajokliai piemenys, kurie savo bandoms jieškojo naujų ganyklų.

Šitie primityvūs žmonės, atkeliavę prie Baltijos jūros, jau rado ten gyvenančius žmones. Iš tų naujųjų ateivių ir ten gyvenančiųjų žmonių susidarė mūsų protėviai.

Archeologijos ir etnografijos mokslai stengiasi išaiškinti mūsų prosenelių gyventas vietas, jų būdą, papročius, kultūrą ir t. t. Tačiau yra labai sunku, nors jau ir iš akmens amžiaus turime įvairių iškasenų, atrastų sodybų liekanų, kapų ir kt.

Pirmąsias žinias apie mūsų protėvius duoda Romos istorikas Tacitus, kuris gyveno I a. Kristui gimus. Jis baltų tautas vadina aisčiais (aestiorum gentes). Be to, rašo, kad aisčiai geriau įdirba žemę, negu germanai. Taip pat yra geresni jūrininkai. Jie atrado gintarą, kurį renka pakrantėse ir seklumose. Jie garbina savo dievus ir augina javus bei vaisius.

II a. Kristui gimus graikas Ptolomejus jau mini dvi prūsų gimines — galindus ir sudūvus. O jau 14 a. kronikininkas P. von Dusburg rašo apie Galindą, Sūduvą, Nadruvą ir Skalvą.

Lietuvių kalba priklauso Indo-europiečių prokalbei, iš kurios kilo naujos tautos su savo naujomis kalbomis, būtent: *baltai* (lietuviai, latviai, prūsai, kuršiai, sėliai, žiemgaliai, jotvingiai, lybiai); *slavai* (rusai, gudai, ukrainiečiai, lenkai); *germanai* (vokiečiai, danai, švedai, norvegai, anglai); *romanai* (prancūzai, italai, ispanai). Be to, iš Indo-europiečiu prokalbės kilo ir graikų kalba, albanų, armėnų ir kt.

Maždaug prieš 50 metų kalbų tyrinėtojai manė, kad prieš daugelį tūkstančių metų Indo-europiečių k. grupės žmonės gyveno Azijoje, tarp Tigro ir Eufrato upių, kalbėjo viena bendra kalba. Vėliau dalis jų iškeliavo į Europą, o kiti pasiliko Azijoje. Vieta tarp Tigro ir Eufrato upių buvo net vadinama Indo-europiečių tautų lopšiu. Sunkiausia buvo nustatyti, kuriais keliais žmonės galėjo keliauti. Vieni tvirtino, kad ėjo per Uralo kalnus, o kiti galvojo, kad ėjo per Kaukazą ir Balkanus.

Čia įdomūs aiškinimai yra dr. J. Basanavičiaus. Jis tvirtino, kad lietuviai atkeliavo per Balkanus ir ilgiau buvo apsistoję prie Dunojaus upės, nes mūsų kaikuriose dainose yra minimas Dunojus. Pvz., "Siuntė mane motinėlė į Dunojų vandenėlio". Jis taip pat atrado kaikuriose vietose išlikusių ir panašių vietovardžių. O tik vėliau mūsų protėviai pasitraukė į šiaurę ir pasiekė Baltijos jūrą.

Tačiau praeities tyrinėtojai šią teoriją atmetė. Dabar kalbininkai tvirtina, kad Indo-europiečių tautų lopšys galėjo būti Europoje, iš kurios žmonės kėlėsi į Aziją.

Indo-europiečių prokalbės amžius tęsėsi maždaug nuo 400 iki 500 m. pr. Kr. Pamažu atskiros giminės atskilo ir susidarė savas kalbas. Pirmoji atskilo hetitų kalba (apie 2000 m. pr. Kr.), paskiau sanskritas (apie 1000 m. pr. Kr.).

Baltų, slavų ir germanų grupės galėjo išsiskirti maždaug tarp 1000 ir 500 m. pr. Kr.

Baltai (lietuviai, latviai, prūsai ir kiti) buvo nustumti į šiaurę, kur tarp tankių girių, tyvuliuojančių ežerų bei raistų negalėjo dažnai susitikti su kitomis giminėmis ir todėl išlaikė savo kalbų senumą.

Iš baltų grupės dabar yra išlikusios tik lietuvių ir latvių k. Prūsai dar visai neseniai suvokietėjo.

Kaikurie kalbininkai, tirdami kalbų proistorę, bando įrodinėti, kad seniau yra buvusi bendra slavų-baltų šaka. Tačiau prof. J. Endzelyn, prof. A. Senn ir kiti tvirtina, kad baltai, slavai ir germanai atsiskyrė iš Indo-europiečių prokalbės ir nuėjo savais keliais. Jeigu ir yra lietuvių kalboje iš slavų pasiskolintų žodžių, tai dar nereiškia, kad ji yra slavų kilmės. Pavyzdžiui, anglų kalba irgi turi daug prancūziškų žodžių, tačiau ji nėra romanų, bet germanų k. Prof. A. Senn (jis yra Pensilvanijos universiteto profesorius ir kalba lietuviškai, nors kilme šveicaras) sako, kad visus slavų k. skolinius lietuvių k. be jokio vargo pakeitėme savais atitikmenimis. Lietuvių kalba yra turtinga ir turi tiek daug žodžių, kad nereikia jokių slavų skolinių. Žinoma, kiekviena kalba turi mokslo terminų (filosofija, muzika, matematika ir t. t.), bet tai jau yra tarptautiniai žodžiai.

Baltų giminės gyveno kartu iki 3 a. pr. Kr. O lietuvių k. atskilo nuo latvių ir prūsų tik 13 a. Kristui gimus.

Prancūzų filologas Meilliet kartą yra parašęs: "Jei nori išgirsti, kaip yra kalbėję mūsų proseneliai (Indo-europiečių prokalbėje), eik į Lietuvos kaimą".

O B. D. Dwigt sako: "Lietuvių kalba yra labai vertinga filologijai. Ji savo formomis yra seniausia iš

ULEVIČIENĖ GOBELENAS

visų gyvų pasaulio kalbų, o savo dvasia artimiausia senovinei sanskrito kalbai."

Baltai buvo vakarų ir rytų. Rytų baltai (lietuviai, latviai, prūsai, sėliai ir kt.) turi įtakos savo kalboms iš estų ir suomių, kurių kalbos yra kilusios iš suomių-ugrų k.

Vakarų baltai (prūsai, sūduvai, galindai ir kt.) suvokietėjo ir išnyko anksčiau, negu kai kurie rytų baltai.

Išlikusioms lietuvių ir latvių k. yra svarbu tarmės, kurių latviai turi 3, o lietuviai 2, būtent: aukštaičių ir žemaičių.

Vilniuje prof. V. Mažiulis savo disertacijoje rašo: "Nauji lietuvių kalbos tarmių duomenys parodė, kad daugelį atsakymų į neišspręstas problemas gali duoti archaiškiausia gyvoji Indo-europiečių šeimos palikonė — lietuvių kalba."

Mūsų kalbos tarmių tyrinėjimams yra daug nusipelnęs neseniai miręs prof. A. Salys. Jis suskirstė tarmes į patarmes ir šnektas. Taip pat pirmas nustatė tarmių sienas ir sudarė tarmių žemėlapį.

Dabar Lietuvoje tarmių mokslu rūpinasi net keli lituanistai, ypač prof. Z. Zinkevičius, kuris 1967 m. savo daktaro disertacijai pasirinko temą apie mūsų tarmes.

Visi lingvistai tvirtina, kad lietuvių k. yra seniausia, konservatyviausia ir mažiausiai pasikeitusi iš visų Indo-europiečių prokalbės kalbų.

O tas mūsų kalbos senumas pasižymi tuo, kad turime daug daiktavardžių ir būdvardžių linksnių, daug veiksmažodžių asmenavimo laikų. Be to, nepastovus kirtis žodžiuose, dar tebevartojame dviskaitą, ypatingas tarimas balsių ir priebalsių, o priesagų pagalba galime susidaryti daug mažybinių bei maloninių žodžių ir t.t.

Kitataučiams išmokti lietuvių kalba yra sunki (ypač tartis).

Mūsų kalbos žodynas yra labai turtingas. Čia noriu pacituoti iš neseniai mirusio lituanisto J. Tininio straipsnio (Aiduose) kelis pavyzdžius. Taip rašo 18 a. filologas P. Ruigys:

"Jei vokiečiai, kalbėdami apie arklį, vyrą, švarką, žirnius vartoja tą patį žodį *grau*, tai lietuviai pilkumui pažymėti turi skirtingus žodžius: vyras — žilas, arklys — širmas, sermėga — pilka, žirniai — raini. O vokiečių *waschen* gali būti lietuviškai verčiamas veiksmažodžiais: mazgoti (rankas), prausti (veidą), skalbti (drabužius), plauti (indus), trinkti (galvą)."

Nė viena naujų kalbų negali susilyginti su mūsų mažybiniais bei maloniniais daiktavardžiais, kuriuos mes sudarome priesagų pagalba, pavyzdžiui: motina, motutė, motulė, motinėlė, močiutė, motinytė, motušėlė;merga, mergaitė, mergytė, mergelė, mergužėlė, mergužė; bernas, bernužis, bernelis, berniokas, bernužėlis, bernytis ir t.t.

Lietuvių k., kaip ir kitos kalbos, turi labai senų skolinių. Prof. K. Būga nurodo šiuos germanų kilmės žodžius: alus, midus, šarvas, kunigas, pinigas. Jis sako, kad kaikurie germaniškos kilmės žodžiai į mūsų kalbą pateko per slavus, būtent: asilas, katilas, muilas. Iš slavų pasiskolinome: grybą, karalių, poną. Grynai vokiečių kilmės yra budelis, klumpės, runkelis.

Jeigu mes pasiskolinome iš kitų kalbų, tai ir kitos tautos pasiskolino iš mūsų. Pavyzdžiui, suomiai iš mūsų paėmė kirvį, pirtį ir paršą. Slavai pasisavino ragaišį, svirną, dirvoną.

Kalbotyros mokslininkai plačiai pradėjo domėtis lietuvių k. tik 19 a. pradžioje. Čia daug prisidėjo vokiečių kilmės kalbininkas A. Schleicher, kuris 1856 m. Prahoje išleido "Lietuvių kalbos gramatiką". Nuo to laiko atsidarė viso pasaulio universitetų durys lietuvių kalbai.

Lituanistas A. Sabaliauskas taip rašo (Draugas, 1969 m.): "Praėjusiais metais paminėjome A. Schleicherio mirties šimtmetį. Per tą laikotarpį kalbos mokslo pasaulyje daug kas pasikeitė. Seniai išmirė Schleicherio mokiniai, sėkmingai tęsę savo mokytojo lituanistines tradicijas. Išaugo kelios lietuvių kalbininkų kartos. Smarkiai pasikeitė net ir lietuvių kalba. Šiandien ji nemirštanti šiaudinių pastogių kalba, kurią užsienio mokslininkai, gelbėdami nuo visiškos pražūties, taip uoliai tyrinėjo, o kultūringos tautos kalba, kurią kitataučiai studijuoja jau ne vien kalbos mokslo reikalams, bet norėdami ir susipažinti su tomis dvasinėmis savybėmis, kuriomis šia kalba kalbantieji pasižymi".

Daugelis kalbininkų-filologų studijuoja lietuvių k. dėl jos panašumo sanskrito kalbai. Chicagos universiteto profesorius G. B. Ford sako, kad abi kalbos yra labai artimos, nes turi panašius linksnius, galūnes, gramatines formas ir t.t.

Indijoje yra vartojama 150 kalbų, tarp kurių yra ir sanskritas. Valstybinių kalbų yra 15. Daugiausia Indijoje kalba (123 mil.) hindi kalba.

Kaikurie lietuvių k. žodžiai tikrai yra panašūs į sanskritą: Dievas — Devas, javas — javas, ratai — rathas, katras — kataras, avis — avis, ugnis — ugnis, ašara — ašru, sūnus — sūnus, šaka — šakha, šuo — šva ir t.t.

Dabar lietuvių k. yra dėstoma daugelyje pasaulio universitetų lyginamosios kalbotyros reikalams, kaip: Amerikoje, Čekoslovakijoje, Anglijoje, Italijoje, Lenkijoje, Norvegijoje, Švedijoje, Vokietijoje ir kitur.

Miuncheno universitete lietuvių k. dėsto Liucija Jurgutytė-Baldauf. Goetingene profesoriauja V. P. Smid, kuris 1963 m. išleido veikalą apie baltų ir Indoeuropiečių veiksmažodžius. To veikalo pradžioje jis įdėjo Maironio eilėraščio vieną posmą:

Aš norėčiau prikelti nors vieną senelį
Iš kapų milžinų
Ir išgirsti nors vieną, bet gyvą žodelį
Iš senųjų laikų.

Čekoslovakijoje minėtini yra prof. P. Trost ir prof. J. Marvan, kurie abu gerai kalba lietuviškai.

Lenkijoje pažymėtinas yra Poznanės universiteto prof. J. Otrembski (neseniai miręs), kuris laisvai kalbėjo lietuviškai. Jis išleido lietuvių k. gramatiką. Taip pat Poznanės universitete įkūrė Baltų filologijos katedrą, kuriai vadovauja prof. Č. Kudzinovski.

Maskvos universitete lietuvių k. dėstoma jau seniai. Pirmas pradėjo dėstyti žymus kalbininkas F. Fortunatov, kuris buvo mokytojas mūsų bendrinės kalbos tėvo J. Jablonskio.

Norvegijoje (Oslo universitete) dėsto prof. Ch. Stang, kuris 1966 m. išleido "Baltų kalbų lyginamąją gramatika". Idomu yra tai, kad tos gramatikos prakalboje jis įdėjo vieną sakini iš mūsų pirmosios lietuviškos knygos — M. Mažvydo katekizmo: "Mana darba už gier prymkiet".

Švedijoje gyvena dr. J. Lingis, kuris jau keliolika metų dėsto lietuvių k. Uppsalos universitete. Be to, Lundo universitete dirba prof. K. O. Falk. Jis nepriklausomos Lietuvos laikais dėstė švedų kalbą Vytauto D. universitete ir pats mokėsi lietuvių k. Jis paprašė

A. MEDUTYTĖ RAŠYTOJA ŽEMAITĖ

prof. A. Salį, kad jam nurodytų kelis studentus, iš kurių jis galėtų geriau pramokti lietuviškai. Profesorius nurodė M. Jurkyną, mane (šio straipsnio autorę) ir dar kelis. Tad gana dažnai ir tekdavo su juo pasikalbėti. Žinoma, jis daugiausia kreipė dėmesio į žodžių tarimą.

Amerikoje lietuvių k. daugiau pradėta domėtis tik po II-jo Pasaulinio karo. Čia pažymėtinas Pensilvanijos valstybinio universiteto prof. A. Senn, kuris yra šveicarų kilmės, bet kurį laiką gyveno Lietuvoje ir dirbo mūsų universitete. Jis laisvai kalba lietuviškai. Be to, jis sudarė sąlygas atvykti iš Vokietijos prof. V. Krėvei-Mickevičiui ir prof. A. Saliui. Prof. A. Senn ir A. Salys užaugino naują lingvistą — dr. W. Schmalstieg, kuris yra amerikietis, bet jau gana gerai moka kalbėti lietuviškai. Prof. A. Senn ir W. Schmalstieg jau kelis kartus dalyvavo lietuvių mokytojų studijų dienose ir skaitė savo paskaitas.

Chicagos universitete dirba prof. G. B. Ford. Šis amerikietis niekad nėra matęs Lietuvos, bet susidomėjo lietuvių k. ir ją studijavo, nes jam buvo reikalinga jo specialybei — Indo-europiečių kalbotyrai. Jis išvertė į anglų kalbą M. Mažvydo katekizmą, kurį išleido viena Olandijos leidykla 1971 m.

Taip pat Chicagos universitete lietuvių k. dėsto dr. P. Jonikas, o Illinois — dr. J. Reklaitienė.

Lietuvių kalbai daug nusipelniusių iš mirusiųjų lituanistų yra šie: K. Būga, J. Jablonskis, J. Balčikonis, J. Kazlauskas, A. Salys ir kiti.

Tačiau lietuvių kalbos tyrinėjimo darbus tęsia šie gyvi ir didžiai kūrybingi kalbininkai: P. Jonikas, A. Klimas, V. Mažiulis, J. Palionis, A. Sabaliauskas, P. Skardžius, Z. Zinkevičius ir kiti.

Paskutiniais metais vis daugiau yra šaukiama baltistikos konferencijų, kuriose dalyvauja ne tik Lietuvos kalbininkai, bet ir iš viso pasaulio mokslininkai.

JULIJA ŠVABAITĖ-GYLIENĖ

ŠEŠTADIENIS I

Šeštadienį,
Šeštadienį
Aš noriu būti vėl jauna,
Aš noriu būti mylima,
Ir nejaučiu ir nematau,
Kad būčiau nusibodus tau — — —

Ir ne visvien, ir ne visvien,
Kartoju kambariam tuštiem,
Kad jauno džiaugsmo nebėra,
Kad mudviem kalba tik tyla — — —

Išpuošiu sienas gėlėmis,
Išrausiu veidrodžiui šaknis,
Ir tarsiu laikui: dar sustok,
Dar valandėlę paaukok,
Ir leisk man būti mylimai,
Ir leisk man būti amžinai — — —

ŠEŠTADIENIS II

Tu padedi šaukštą ant stalo,
Duoną ir druską.
O aš paskutiniam sapne
Vejuos tave jauną ir žalią,
Apšviestą saule dosnia — — —

Tu atsuki rytmečio laikrodį
Puse valandos,
Kad mano sapnas dar vytųsi
Tave kaip žvaigždę vanduo — — —
Ir susitinka netyčia
Mūsų kūnai akli, atviri
Jaunystei,
Gyvenimui,
Mirčiai — — —

Gyventi, gyventi, gyventi
Virš mūsų visų laukimo,
Virš dvylikos rankų šiltų,
Virš tylaus jų širdžių plakimo — — —

M. B. STANKŪNIENĖ — MOTERIS PRIE LANGO

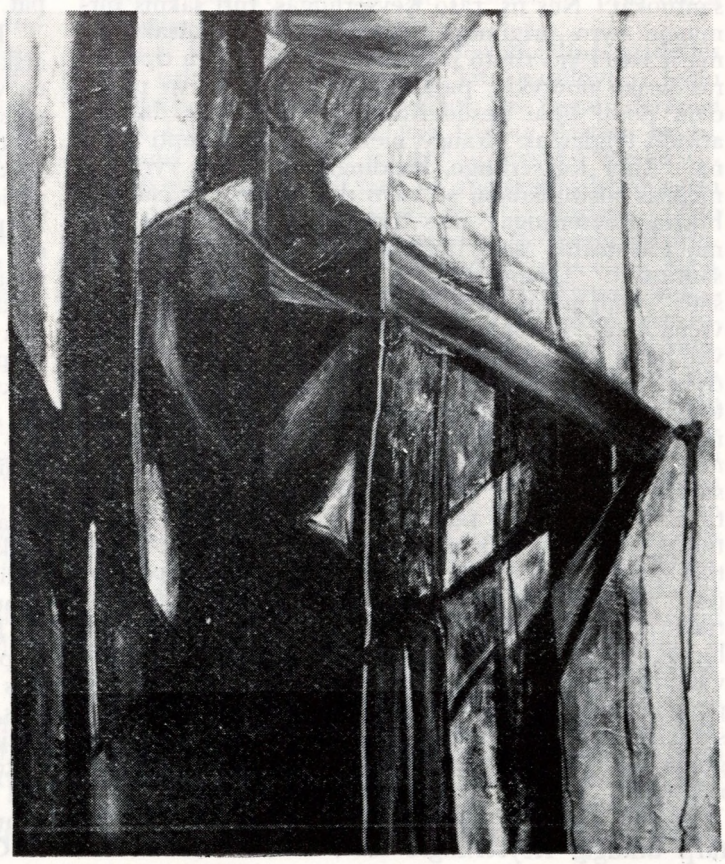

APIE TINKAMĄ PASIRINKIMĄ SANTUOKOJE

P. GAUČYS

Žinomas vokiečių filosofas, grafas Hermanas Keyserlingas savo studijoje apie tinkamą partnerių pasirinkimą santuokoje, tarp kitko pažymi, kad yra porų, nors tai reta, kurios, atrodo, tyčia buvo sutvertos viena kitai. Ar Dievas tuo pačiu metu sutveria dvi naujas sielas, jas paskirdamas viena kitai? Ar, gal, tai aklas atsitiktinumas? Niekas negali į tai atsakyti.

Šiaip ar taip, vistik galima manyti esant tam tikrų bendrų visuotinės reikšmės nuostatų, kurių rėmuose šis ypatingas pobūdis pasireiškia. Jeigu du skirtingų lyčių asmenys jaučia patraukimą vienas prie kito, ar iš to seka, kad jie turi susituokti? Nebūtinai, atsako Keyserlingas, nes žmoniškos būtybės sudėtingos. Santuoka gi yra tik vienas ryšys iš daugelio; jis yra vienas sunkiausių patenkinamai įvykdyti, o visuotinė patirtis, deja, rodo susižavėjimą esant blogiausia garantija sekmingai santuokai. Taip yra ne todėl, kad fizinis patrauklumas negali pilnumoje patenkinti žmogaus sielos, bet labiausia todėl, kad žmonės dažniausia įsimyli (čia reikia skirti susižavėjimą nuo tikros meilės) skirtingą nuo to tipo, koks būtų tinkamas santuokai. Psichoanalizė, sako Keyserlingas, mus moko, kad vyro atveju paprastai būna du svarbiausi tipai: motinos tipas (jo pagrinde glūdi jo paties motina, ar įsivaizdavimas, noras, kad ji tokia būtų) ir draugės tipas, kurio natūraliu prototipu yra sesuo. Šie du tipai atitinka bendras motiniškas ir draugiškas ypatybes, glūdinčias kiekvienos moters prigimtyje. Bendrai kalbant, tik motiniškas tipas yra tinkamas santuokai. Nes jis, rašo Keyserlingas, turi šaknis pirmineje vyro prigimtyje; jis simbolizuoja atsakingumą ir todėl yra rimto pobūdžio. Draugiškam tipe vyras jieško nuotykio, paskatinimo, sporto. Savo pobūdžiu tiedu tipai nesuderinami. Tik vienas dalykas atrodo teigiamas: draugė niekad neturi patapti žmona. Anot Keyserlingo, klaidingai pasielgs vyras ar moteris susituokdami su savo draugu-ge. Ir čia, pabrėžia Keyserlingas, mes turime pirmą aiškų atsakymą į klausimą apie tinkamą partnerių pasirinkimą santuokai. Draugystė gali reikštis artimiausiais ryšiais. Gali netgi būti, kad sielos, atrodančios skirtos viena kitai, niekad nemėgina susituokti. Mūsų tėvai buvo pakankamai išmintingi, sakydami, kad vedybos turi būti laisvos nuo asmeniškų nusiteikimų netodėl, kad jie nebūtų pageidaujami, priešingai, jie norėjo pabrėžti, kad susižavėjimas neturi būti lemiamas veiksnys, nes daugumas vyrų susižavėjimą tiesiogiai nukreipia į "draugę". Daugumos moterų motiniškas instinktas taip stipriai išvystytas, kad jos teisingai įsimyli tinkamą vyrą. Savo draugystėje jos turi mažiau bėdų, nes jų jausmai švelniau laipsniuojasi. Labai retais atvejais, pažymi Keyserlingas, santuoka tarp draugų būna sėkminga. Moters patrauklumas, kuris tokiais atvejais priveda prie santuokos, vyro požiūriu susiveda į moters skatinančią bei įkvepiančią savybę, o moters požiūriu grynai asmeninė simpatija neišvengiamai nusilpsta. Tuo būdu daugumą tokių vedybų būna audringos ir baigiasi skyrybomis.

Todėl vedybas iš meilės, imant jas kaip santuoką tarp draugų, Keyserlingas laiko aiškiai netinkamu partnerių pasirinkimo būdu. Jis pažymi, kad dabar žmonija vėl grįžta prie sutartinės santuokos, nes tikrumoje santuoka iš esmės yra ypatinga tvarka ir matuojama tik dorove. Ji neprieštarauja asmens valiai, jeigu jis yra sąmoningas, nes kiekvienam žmogui kosminėje santvarkoje paskirta apibrėžta vieta, kurią jis turi deramai užimti, jeigu nori įgyvendinti savo asmeninę paskirtį.

Ką tad vyras turi vesti, o moteris už ko tekėti?, klausia Keyserlingas. Ir pareiškia, kad į tai negalima moksliškai atsakyti, nes kiekvienas gyvas padaras yra vienintelis savo būdu, ir žinojimas bendrų principų nedaugiau pagelbės pasirinkti tikrą partnerį, kaip kad kontrapunkto ir harmonijos žinojimas nepadarys žmogaus kompozitorium. Čia negali būti visiem pritaikomų taisyklių. Kiek tai liečia atskirus asmenis, Keyserlingas tą problemą suskirsto į dvi atskiras dalis: pirma — pasirinkimas partnerių atsižvelgiant į pačius partnerius, ir antra — tas pat, atsižvelgiant į palikuonis. Kiek tai liečia vaikus, tėvai tėra tarpininkai, perduodą rasinį paveldėjimą; kaip iš individų jie negauna nieko. Be to, kiekvienas turįs vaikų, atsisako savo nepriklausomybės. Šalia to, jeigu vaikai yra svarbiausias dalykas, asmeninės laimės klausimas pasidaro antraeilis, nes tėviška laimė labai skirtinga nuo vedybinės laimės. Tuo atžvilgiu į tinkamo partnerių pasirinkimo problemą galima žiūrėti kaip į visumą, santuoką laikančią nepriklausomu vienetu, sudarytu iš dviejų dalių, labai panašią vaikui, kuris taip pat yra dvejybinio junginio padaras.

Pagal krikščionybės mokslą vedusieji jau nebėra atskiri, o vienas kūnas. Psichinį vieningumą išgyvena visi tikrai mylintieji. Tai turėdamas galvoje, Keyserlingas pažymi, kad vieningumas esąs pagrindinė santuokos ypatybė. Todėl tinkamo partnerio pasirinkimo problema turi būti sprendžiama kaip savo paties sielos prieštaravimų ir skirtumų suderinimas. Kaip to galima pasiekti? Be abejo, ne niveliavimo būdu, nes visi įgimti talentai nesikeičia, lygiai kaip ir genai (paveldėjimo elementai). Darnos tegalima pasiekti tik meile, išmintim ir tikėjimu. Tuo būdu siela gali sujungti nesuderinamus elementus. Iš tų bendro pobūdžio svarstymų, Keyserlingas išveda pirmą aiškų atsakyma. Vyras ar moteris turi tuoktis tik su tuo asmeniu, kuris, patapęs jo (jos) sielos partneriu (re) gali jam pagelbėti nugalėti tas kliūtis, su kuriom jis(ji) negali grumtis būdamas(a) vienas(a). Ir jeigu jis įsitikino, kad būdamas(a) vienas(a), yra vienašalis ir nepilnas. Štai kodėl dauguma laimingų santuokų remiasi papildomu pagrindu. Jeigu asmuo pažadina kitame meilę, pirmasis patampa, nepaisant įsipynusių proto ir sielos motyvų, matomu įsikūnijimu to, ko vidiniai buvo norima ir įsivaizduota, panašiai kaip kito asmens žodžiai išsako mūsų mintis, kurių mes patys nesugebėjome išsakyti. Iš čia kyla jausmas, lyg kad abu partneriai jau seniai vienas kitą pažįsta. Asmuo mylimam asmenyje kaip veidrodyje mato savo paties sielos atspindį. Tad nestebėtina, kad žmogus iš pirmo žvilgsnio pažįsta kitą asmenį, sutampantį su juo.

Čia, sako Keyserlingas, mes turime išaiškinimą vi-

M. STANKŪNIENĖ

MUZIKANTAI

(mozaika)

sų taisyklių, nusakančių laimingą santuoką, lygiai kaip ir prieštaravimus tose išmėgintose taisyklėse. Tuo būdu, kai sakoma, kad, iš vienos pusės, panašūs mėgsta vienas kitą, o iš kitos pusės, kad priešingumai suartina, abu liudijimai, daugiau ar mažiau, teisingi. Asmenys, kurių išsivystymas buvo vienašališkas, bendrai imant, patraukia sau priešingus, nes tik tuo keliu gali būti nugalėti jų apribojimai, tuo tarpu kai labiau balansuotos būtybės randa jiem labiausia tinkamą papildymą tuose, kurie pagrindinai jom panašūs. Iš pasakyto aiškėja vienas dalykas, kuris kartu yra geriausias atsakymas į mūsų svarstomą klausimą: kaip aš galiu praktiškai pasirinkti asmenį, su kuriuo man geriausiai tiktų susituokti? Anot Keyserlingo, taip klausimo negalima statyti. Aklam negalima pagelbėti, tariant, tiem kurie neturi nuojautos. Bet, asmuo, sąmoningai pažįstąs save, greitai pažins kitą, geriausiai tinkantį su juo sutapti, nes kontaktas tarp sielų yra tiesioginis. Tegalima tik patarti kiekvienam atmerkti akis, nustumti į šalį prietarus ir iliuzijas, būti ištikimam savo patyrimui ir teisingai spręsti. Tada jis negalės suklysti.

Tačiau ir suvokiant, kai abu partneriai turi tą pačią paskirtį, tai ne būtinai reiškia, kad jie turi tuos pačius interesus, polinkius ir pažiūras. Ir iš tikrųjų, nieko nėra kvailesnio, kiek tai liečia juos pačius ir jų palikuonis, jei dailininkas ves dailininkę ar dailininko dukterį, ar mokslininkas, ar advokatas kito mokslininko ar advokato dukrą. Lyčių priešingumai, netgi suponuoją patirties lygybę, nereiškia svarbos lygybės. Ta pati likimo eiga iš esmės reiškia priešingą atatikimą. Tai aiškiai matome tais dažnais atvejais, kai žmonos pašvenčia savo gyvenimą "išgelbėti" vyrams, kurie, jų pačių įsitikinimu, yra žuvę. Tas pat pasakytina apie garsų vyra, turintį nuojautą pasirinkti žmoną, kuri savo prigimtim nieko bendro neturi su jo darbu. Moteris nori įvykdyti savo pačios paskirtį, pirmuoju atveju kaip išgelbėtoja, o antruoju kaip pagelbininkė. Paskirtis tegali būti įvykdyta, jei kiekvienas turi savo atskirą vaidmenį. Kiek tai liečia palikuonis, santuoka yra natūralus to susijungimo būdas. Tėvas ir motina nepasireiškia tuo pačiu būdu. Netgi ir nūdien, nujaučianti moteris, net jei ji tik nežymiai panaši motinos tipui, savo vyre mato ir savo vaikų tėvą. Netgi ir dabar, kiekvienas tikras vyras, savo sąmonės gilumoje, žino turįs norą įvykdyti savo prigimtą paskirtį, o taip pat prisiderinti prie doros ir tikėjimo dvasinių nuostatų.

Anot Keyserlingo, tik vienodos socialinės padėties poros gali tikra prasme viena kitą papildyti. Jeigu jos priklauso skirtingiem lygiam, jos negali deramai vienas kitą papildyti, nes jom trūksta darnos; be to, žemesnis linkęs žemyn traukti augštesnį. Sunku suderinti žemesnio lygio narį su augštesnio lygio nariu lygių teisių principu; vienas ar kitas nusvers. Tuo būdu pagrindinė sąlyga tinkamam partnerių pasirinkimui — abudu turi būti tam pačiam gyvenimo lygyje. Siela veikia sielą, genas geną (paveldėjimo veiksnys) tad, jeigu santuoka sudaroma tarp skirtingos socialinės padėties jaunuolių, tai veda į asmeninį nuosmūkį ir pasireiškia kultūrine žmonių padermės atžanga. Jeigu pažiūrėsime į daugumą moderniųjų santuokų, mes suprasime kodėl daugelis jų tokios nevykusios. Lemiąs veiksnys — lygio klausimas — retai kada imamas dėmesin. Išauklėjimas ir išsilavinimas turi didelės reikšmės. Santuokos galutinis tikslas yra ne išlaikyti, bet pakelti lygį. Taip įvyksta tik moters dėka. Jei vyras veda moterį žemesnio už save lygio, jis retai kada gali ją pakelti ligi savojo. Tačiau jei moteris yra gimusi motina, ji sugeba ir yra ypatingai tam parengta iškelti vyrą; tuo atžvilgiu dinaminis ir pažangus principas glūdi joje. Ir taip amžinas moteriškumas vėl ir vėl iškelia smunkančią žmoniją. Čia vėl matome kaip buvo išmintingi mūsų protėviai leisdami savo dukteris (o nesūnus) už sau žemesnio lygio vyrų. Štai kodėl kiekvienas vyras jieško amžino moteriškumo, nesibijodamas apsivilti. Štai kodėl moteris nori gerbti savo mylimąjį. Tas idealizmas reiškia

karštai trokštamą tikrovę. Nes naujus dalykus tegali sukurti tik priešingų ašigalių santykiavimas; augštesnė sielos kultūra ar kraujas įtakoja santuoką, tai paversdami tiesioginiu jos tikslu.

Nūdien daugelis tuokiasi neapdairiai. Kai daugumą santuokų būna nelaimingos, tai rodo netinkamą partnerių pasirinkimą. Šiaip ar taip, santuoka tik tada esti pilnutinė, kai ji yra biologinių, eugeninių, sociologinių, etninių ir religinių idealų sintezė. Iš kitos pusės, rašo Keyserlingas, toji sintezė teorijoje atrodo tokia sunki, praktikoje labai lengvai pasiekiama. Žmogus turi būti giliai įsitikinęs tuo, kas yra tikrai teisinga, visa kita tada ateis savaime. Apie tai nereikia perdaug galvoti. Santuoka, pirmiausia, yra atsakomybės dalykas, todėl, jei ji pastatyta ant netikro pagrindo, ji gali vesti į nesekmę. Nėra reikalo kiekvienam būti ligi ausų įsimylėjusiam. Santuoką išardyti tik todėl, kad tai nelaiminga meilė ir kad jos tęsimas nepageidaujamas, iš tikrųjų yra nelaimė, nes kiekvienas gali atsisakyti savo įsipareigojimo pirma nei jis pakreips jo likimą. Ar tai įžvalgos stoka? Tai nerimtas pasiteisinimas, nes jis rodo blogą valią.

Visa, kas buvo pasakyta apie tinkamą partnerių pasirinkimą, kiek tai liečia pagrindinius principus, tinka ir paveldėjimui. Tai, kas sudaro gerą ar blogą pasekmę sielų susijungime, taip pat sudaro atatinkamas pasėkas ir paveldėjimo veiksniuose (genuote). Nūdien, rašo Keyserlingas, mes žinome, kad natūralūs gyvybės elementai nesikeičia, o įgyti charakteriai persiduoda taip neryškiai, kad praktišku požiūriu neturi būti imami dėmesin. Tuo būdu auklėjimas vaidina daug svarbesnį vaidmenį nei praeityje buvo galvojama. Sėklos, iš kurių išsivysto žmogus, yra pasėtos jame prieš jam pasiekiant septintuosius metus.

M. B. STANKŪNIENĖ PAUKŠTIS

Tad kraujas nėra žmoguje svarbiausias perdavimo veiksnys, kaip tai yra pas gyvulius, bet kraujo ir tradicijų sintezė. Jeigu taip nebūtų, dabartiniai felachai tebebūtų senovės faraonų egiptiečiai, o arabai — viduramžių saracenai. Šeimų tipai nemažiau priklauso nuo dvasinių savybių, nei nuo paveldimų ypatybių. Nūdien dažnai užmirštama, kad žmonija pasensta kas dešimti metai, ir tai kas buvo nereikšminga prieš šimtą metų, dabar pasireiškia katastrofiškai. Daugelyje Europos šalių išsimokslinusios klasės per šimtmečius tuokėsi tik tarp savo profesinių ratelių, kaip pvz., teisininkai, karininkai, pirkliai, ir tai jas padarė vienpusiškas, stokojančias gyvybingumo. Nėra abejonės, kad istorijos eigoje žmonija ne tik nepagerėjo, bet pablogėjo tiek psichiniu, tiek fiziniu požiūriu. Senovėje pirmavo aristokratija, o ypatingai karaliai, taip kad ištisos šeimos susidarė iš nedaugelio didvyrių, tuo tarpu kai dėl nepalankių gyvenimo sąlygų žemosios klasės skurdo. Šiandien yra atvirkščiai.

Albertas Reibmayr parodė, kad, galimas daiktas, barbariškų tautų sukultūrėjimas buvo galimas tik per mišrias vedybas su civilizuotų tautų moterimis. Šiaip ar taip, kultūros ir civilizacijos kilimas buvo proporcionaliai greitas ar lėtas pagal tai, ar mišrios santuokos su kultūrinių tradicijų šeimom buvo praktikuojamos, ar ne. Taip pat pastebėta, kad "kultūrinė fermentacija" būdavo perduodama per moteris, o ne per vyrus. Moteriškas pradas yra pagrindinai nesunaikinamas. Sugebėjimų tekmė, lygiai kaip ir pati civilizacija priklauso nuo fakto, kad per visas barbarų invazijas, moterims, kultūrinių paveldėjimų nešėjoms, buvo leidžiama išlikti (jų nežudydavo). Taip jos galėjo tą paveldėjimą perduoti savo vaikams.

Nūdien mes gyvename nelyginant karo sąlygose, tariant, asmeniški poreikiai turi nusilenkti bendriem reikalam. Ir čia, galiausiai, mes grįžtame prie fakto, kad partnerių pasirinkimo problema yra skirtinga, žiūrint kas akcentuojama: ar patys partneriai, ar jų palikuonys. Gyvenime tiedu atžvilgiai niekad neatitiko. Senaisiais laikais buvo paprasčiau, nes kai buvo tuokiamasi, svarbiausias reikalas buvo vaikai. Jaunimas buvo mokomas duoti pirmenybę bendram gerbūviui, o ne galvoti apie asmeninius interesus; griežti papročiai saugojo nuo galimybės netesėti. Kaip dabar mes galime susidoroti su nepaprastu asmeninio ir individualaus sąmoningumo suintensyvėjimu? Šiuo atžvilgiu tegalima pastebėti, kad nuo to individualizmo atbudimo gyvenimas patapo dar tragiškesnis. Žmogus skiriasi nuo gyvulio tuo, kad jo pasaulis yra jo dvasios kūrinys. Jis parodo savo žmogiškumą pakildamas augščiau savo aistrų. Tuo būdu pažymi Keyserlingas, santuoka priklauso dorovės sričiai, kitaip ji nėra verta savo vardo. Nėra reikalo tuoktis tik tam, kad patenkintum savo aistras. Žmogus, kaip protinga būtybė, yra augštesnis už jausmą ir aistrą. Tinkamas elgesys, nors jis reikštų savęs paties nugalėjimą, suteiks didesnę laimę, nei ta, kuri gali būti įgyta nepaisant jokių varžtų. Žmogus gali įgyti laisvę — žinodamas, kad jis esmiškai yra dvasinė būtybė — vien tik sutaurindamas jausmą ir aistrą, taip kad jie pataptų jo dvasios išraiška. Iš esmės žmogų valdo dvasia, todėl ji's ir turi atsižvelgti į jos reikalavimus, tačiau neišskirdamas kitų reikalavimų, gyvybiškai susijusių su jais. Vitalinė santuokos forma atitinka žmogaus prigimtį. Santuokoje, jeigu tinkamai vykdomi jos tikslai, žmogus pasiekia visapusiško užbaigtumo. Jam belieka tik suprasti savo paties vidinius norus aiškiau, nei dauguma žmonių nūdien tai įsisąmonina.

VILNIUS LIETUVIŲ LIAUDIES DAINOSE

M. BIRŽIŠKAITĖ - ŽYMANTIENĖ ILIUSTRACIJA

GRAŽINA KRIVICKIENĖ

Vilnius buvo amžiais kuriamas Lietuvos kunigaikščių, amatininkų, pirklių. Ant kalvos, netoli Neries išaugo pilis, didikų rūmai ir miestiečių nameliai. Pravingiavo jis gatvelėmis, išsipuošė aukštabokštėmis bažnyčiomis. Žemę purenančiam lietuviui jis tapo galybės, grožio ir pasididžiavimo simboliu — mūsų Vilnius! Lietuvių liaudis jį savose dainose įamžino. Padavimai ir legendos byloja apie jo įkūrimą ir senovę. Vilnius, didžiausias Lietuvos miestas, senoji jos sostinė, istoriniuose raštuose minima jau tryliktame amžiuje. Jis buvo ir yra lietuvių tautinio, visuomeninio, kultūrinio, o taip pat ir religinio gyvenimo centras.

Vilniaus vardas kartojamas tiek naujose, tiek ir labai senose liaudies dainose Aukštaitijoje, Dzūkijoje, Sūduvoje ir Žemaitijoje. Jose minimi paprasti žemės artojėliai, motulės sengalvėlės, seselės lelijėlės ir broleliai dobilėliai yra tiek sutapę su apdainuojama aplinka, kaip ir su pačiu Vilniumi. Jis tartum daugiaraštėje juostoje suspindi vis kitokiomis spalvomis atskirose dainų rūšyse.

Karo ir istorinėse Vilniu mininčiose lietuvių liaudies dainose atsispindi įvairūs Lietuvos istorijos laikotarpiai. Jose jautriai išdainuojama sodžiaus bernelio, besiruošiančio joti į Vilniu tėvynės ginti ir šeimos pergyvenimai. Seselės, belaukdamos iš karo sugrįžtančio brolelio, "stiklo langelius pražiūri, kalne duobeles išstovi'". Tačiau jaunuolis žūsta prie Vilniaus, jis laidojamas Vilniaus kalnelyje (ar Vilniaus bažnyčioje). Saulė, jo gedėdama, devynis rytus neužteka. Kario mirtis įprasminama: "Kur kraujas bėgo, rožė pražydo; kur galva lėkė, žemčiūgai blizga".

Štai charakteringa lietuvių liaudies karo dainabaladė. Negerbiami karo žiaurumai. Gilus, tylus liūdesys, šeimos narių dėl jaunuolio netekimo, kalbama su suasmenintu žirgu. Lyg kokiame dramos veikale pradžioje nupasakojamas gamtovaizdis, tartum nupiešiama scenai dekoracija, paskui išdėstomi veikėjai, po to seka dialogai, įvykio nupasakojimas.

Aušta aušrelė,
Šviesus pazarėlis,
Rengias brolis į vainelę.

Stovi seselė
Prie brolio šalelės,
Verkia gailiom ašarėlėm.

— Cit, neverk, sesele,
Balta lelijėle:
Kai išjosiu, vėl parjosiu.

Į Vilnių nujosiu,
Vyresniu pastosiu,
Visą vaiską sutvarkysiu.

Už Vilniaus miestelio,
Ant lygaus laukelio,
Šovė brolį kaip zuikelį.

Parbėga žirgas
Garsiai žvengdamas,
Aukso kilpom skambindamas.

— Vai žirge, žirge,
Žirge juodbėrėli,
Vai kur dėjai mūs brolelį?

Už Vilniaus miesto,
Ant lygaus lauko,
Šovė brolį kaip zuikelį.

Devynios kulkelės
Pro šalelę lėkė,
O dešimta į širdelę.

Skalbki, sesele,
Brolio mandierėlę
Savo gailiom ašarėlėm,

Džiovink, močiute,
Sūnaus mandierėlę
Savo sunkiais dūsavimais.

Vilnių randame ir graudžiose caristinių laikų rekrūtinėse dainose. Jose vaizduojama kaip tas pats bernelis yra svetimųjų gaudomas. Jam brutaliai uždedami ant rankų ir kojų pančiai. Taip jis vežamas į Vilnių, o vėliau išsiunčiamas toli nuo savo krašto tarnauti ilgus metus svetimoje kariuomenėje. Vienoje dainoje minimas net kareivių plakimas "žaliomis lazdelėmis":

Po kožno kirtimo kraujas tekėjo,
Po baltom kojelėm žemė drebėjo,
Vilniaus ūlyčios krauju žydėjo.

Todėl neretai dainose sakoma:

Vilniaus miestas brukavotas,
Mūs broliukų išvaikščiotas;
Ašarėlėm išmazgotas.

Svetimųjų valdomas lietuvis savoje žemėje buvo paniekintas. Priespauda, smurtas, draudžiamoji lietuviška spauda darė jo gyvenimą vargiai bepakeliamą. Įvyko eilė sukilimų prieš rusus. Tų sukilimų motyvų yra patekusių į dainas, kuriose minimas Vilnius.

Pagaliau, po pirmojo pasaulinio karo (1918), Vilniuje paskelbiama atkuriamos Lietuvos valstybės nepriklausomybė su jos senąja sostine Vilniumi. Tačiau dar jauną, silpną, tik po karo audrų iš griuvėsių atsistatančią valstybę ištinka nauja nelaimė — kaimynai lenkai užima Vilnių. Per liaudies dainas lietuvis ne tik skundžiasi, bet reiškia savo pasiryžimą kovoti ir atgauti prarastą sostinę.

Nekartą šeimos, vestuvių ar kitų rūšių liaudies dainose pabrėžiama, kad kaikurie daiktai yra įsigyti Vilniuje, tuo lyg norima pažymėti jų ypatingą vertę. Dėlto tėvelis važiuoja į šaunų Vilniaus miestą dukrelei suknelių pirkti, broleliai grabelio pirkti; Vilniuje bernelis mergelei dovanėles perka, ten spausdinami laikraščiai ir iš Vilniaus studentų sužinomos įvairios naujienos. Gerieji amatininkai taip pat randami Vilniuje. Vestuvinėse kraitvežių dainose broleliai yra prašomi atsargiai vežti jaunosios kraitelį, nes jei nudaužys skrynios pakojėles, tai nepataisys be Vilniaus kalvelio, o jei išbarstys baltąsias drobeles, tai reikės samdyti iš Vilniaus audėjėlę joms išausti.

Dideli Vilniaus miesto pavojai jaunai merginai atsispindi šeimos bei jaunimo dainose. Motulė štai kaip kalbasi su vėlai iš Vilniaus grįžusia dukrele:

— *Dukrele mano,*
Jaunoji mano,
Kur dėjai vainikėlį,
Žalių rūtų kvietkelį?

— *Vilniaus miestely*
Siauros gatvelės,
Tarp vartų purvynėlis,
Purvyne vainikėlis.

Vilnius yra įpintas į darbo ir metinių švenčių lietuvių liaudies dainas. Dalis jų dėl pakitusių gyvenimo sąlygų yra nustojusios tiesioginio ryšio su darbu; kitos yra netekusios savo apeiginio vaidmens. Pvz. toli už Vilniaus žadančios nutekėti mergelės verpimo dainoje girdėti darbo ritmas:

Tekėčiau toli, tatatėla,
Per du šimtu mylių, tatatėla,
Užu pačios Vilnios, tatatėla,
Kur saulelė teka, tatatėla,
Mėnulėlis rieda, tatatėla.

Senoje supuoklinėje dainoje (kai buvo manyta, kad supantis, juo augščiau išsisupus, juo labiau augmenija skatinama augti), be magiškos apeiginės reikšmės, vienas iš svarbiausių dainos motyvų yra Vilnius:

Supkit meskit
Mane jauną,
Kad užvyščiau
Aukštą kalną
Žalią girią.
Ant aukšto kalno —
Vilniaus miestelis.
Dai aš nueisiu
Vilniaus miestelin,
Dai aš nupirksiu
Aštrias žirkleles.
Dai aš nueisiu
Žalion girelėn,
Aš pakarpysiu
Aukštus medelius,
Aukštus medelius,
Žalius lapelius, —
Maž aš užvysiu
Tėvelio dvarą.
Tėvelio dvare
Treji varteliai.
Pro vienus vartus
Saulutė teka;
Pro kitus vartus
Mėnulis leidžias;
Pro trečius vartus
Sesulę lydi

Liaudies dainų kūrėjai kartais labai taikliai pagauna ir su pašaipa pavaizduoja žmogaus silpnybes arba susidariusią padėtį. Labai populiarios tos humoristinės dainos, kuriose sakoma, kad dūda, dėdė ar boba buvusi Vilniuje. Gal buvo, gal nebuvo... Arba: "Vai kur buvai dieduk mano, vai kur buvai dūšia mano"...

Vilniaus vardas yra išpuošęs visą eilę senų sutartinių ligi šiol užsilikusių rytų Aukštaitijoje, dvejinių, trejinių, ketverinių. Dėl savo daugiabalsumo, dainavimo būdo ir daugybės priedainių jos sudaro specifinį lietuvių liaudies dainų žanrą. Pav. trejinė sutartinė:

Išjojo jojo, sodauto,
Sodauto rūta, sodauto,
Brolis karelin, sodauto,
Sodauto rūta, sodauto.

.....

— Ką man parneši, sodauto,
Sodauto rūta, sodauto,
Iš Vilniaus miesto, sodauto?
Sodauto rūta, sodauto.

* * *

VAIKO AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE (10)

D. PETRUTYTĖ

KŪDIKIUI

RASA ARBAITĖ

TARPUKALNĖ

Vaiką valgydinti — reiškia jį auklėti

Kūdikio ar vaiko valgydinimas, iš tikrųjų, nėra toks jau paprastas dalykas, kaip įprasta manyti. Valgydinti nereiškia tik vaiko kūną pasotinti, jo alkį ar troškulį numalšinti. Tvarkingas bei išmintingas vaiko maitinimas turi didelės reikšmės vaiko auklėjimui, atseit, gerų maitinimosi įpročių įdiegimui, kai pati prigimtis tuo metu yra labai imli. Vaikas yra žmogus, todėl ir jo maitinimas negali būti atsiejamas nuo auklėjimo. Gyvuliukui užtenka paduoti tinkamą maistą ir jis pagal savo prigimtį, ės, gers, laks ar les. Vaikui gi svarbu ne tik maistas, bet pats valgydinimo būdas: ramuma, patogumas, grožis ir galimybė pačiam veikti. Kai vaikas esti aprūpinamas ir šiais pastaraisiais dalykais, tai jis yra ne tik maitinamas, bet ir auklėjamas. Kuo patraukliau ir patogiau viską paruošime, kad vaikas norėtų ir galėtų *pats* valgyti, tuo geriau mes pasitarnausime jo dvasinei plėtrai.

Patys mažiausieji vaikai yra reikalingi ne tik fizinio, bet ir dvasinio peno. Tai gerai įsidėmėkime ir neužmirškime, kad vaiko maitinimas turi eiti ranka rankon su jo dvasios pasotinimu.

Nebėkime prigimčiai už akių

Tinkamas maistas, tvarkingai bei patraukliai vaikui patiekiamas, žadina apetitą, teikia malonumą ir pasitenkinimą. Todėl valgymo menas yra vienas iš lengviausiai vaiko išmokstamų dalykų. Bet vis dėlto, motinos vaidmuo, šio meno besimokantiems, yra ne tik svarbus ir reikšmingas, bet dažnai lemiamas.

Kai vaikas pradeda pats valgyti, motina turėtų būti gana santūri ir drausminga kaip savo pamokymuose, taip ir veiksmuose. Pvz., jei motina nuolat mokys nevikrų mažylį kaip laikyti šaukštą, jei ji nuolat jam patarinės kaip pakabinti košytės, jeigu ji įkyriai kišis su savo pagalba, tai vaiko pastangos, pačiam maitintis, silpnės ir mažės. Gali atsitikti ir taip, kad vaikas taps apatiškas ir visai nebebandys pats valgyti. Savaime aišku, koks gi malonumas būti nuolat pertraukiamam ir pataisomam? Kūdikį, kuris pradeda pats valgyti, reikia palikti ramybėje. Išmintinga

pagalba turi būti teikiama ne žodžiais, ne vaiko rankutės manipuliavimu, ne pasijuokimu, kad jo veidelis nešvarus, bet *gyvu, patraukliu pavyzdžiu.*

Motina-auklėtoja turi rasti bent keliolika minučių laiko prisėsti prie staliuko prieš vaiką su dubenėliu to paties maisto, kurį valgo vaikas, ir lėtai, bet grakščiai valgyti, gana dažnai su lūpašluoste nusišluostydama lūpas. Motinos ramūs, lėti veiksmai, tartum magnetas, pritrauks vaiko dėmesį ir jie (veiksmai), imliojo proto*) dėka, liks užregistruoti vaiko smegenyse. Tatai ir skatins vaiką veikti, kartojant tuos pačius veiksmus, kol bus įsigytas patyrimas. *Patyrimas ir miklumas įsigyjamas paties individo nenuilstamomis pastangomis.*

Kitas atvejis, verčiąs vaiką, (kurs pradeda bandyti pats valgyti), nusiminti, kai jam paduodamas maistas tokiam pavidale, kur sunku susidoroti nepatyrusiam valgytojui. Toks maistas yra javainiai su pienu, sriuba ir pan., arba lengvai trupantis maistas. Tokiais atvejais vaikas, nors ir labai energingai bandydamas susidoroti su tokiu maistu, bet nepajėgdamas, dažnai praranda natūralų veržlumą ir norą valgyti pats, imdamas reikalauti, kad būtų valgydinamas.

Vos tik vaikas parodo norą pats savo pastangomis maitintis, ne tik nedrauskime, ne tik nesulaikykime jo nuo to svarbaus veiksmo, bet padėkime jam visais išmintingais būdais, k.a.:

1) parūpinkime žemą staliuką ir patogią kėdutę su atramomis iš šonų ir gana žemą, kad kojytės siektų grindis,
2) parūpinkime patogius valgymo įrankius: gražų, gilų, bet nelabai didelį dubenėlį, šaukštuką bei šakutę su trumpais koteliais, nedidelį puoduką su patogia ąsele ir gražią lūpašluostę,
3) būkime patys gyvu pavyzdžiu ir
4) neužmirškime, kad mažam vaikui daug lengviau ir patogiau valgyti su nuosavais pirštukais. Ir to malonumo nedrauskime vaikui, tik patys neimkime iš jo pavyzdžio.

Su kiekviena pragyventa savaite vaiko nervų sistema gerėja bei stiprėja ir dėlto vaikas gali vis lengviau ir vikriau sukinėti savo riešą. Tatai ir įgalina jį vis tvirčiau ir geriau laikyti šaukštuką, prinešti jį su maistu prie burnytės ir pagaliau pataikyti į ją. Todėl ir nepersistenkime mokydami vaiką kaip teisingoj padėtyje laikyti šaukštą. Kantriai palaukime, kol vaikas pasieks reikalingą išsivystymo laipsnį tam tikriems veiksmams atlikti. Kiekviena mažo vaiko treniruotė, bandant šio ar to jį išmokyti, kol jis tam tikriems veiksmams natūraliai nėra pribrendęs, yra ne tik beprasmė, bet ir žalinga. *Nebėkime prigimčiai už akių, bet vieningai su ja bendradarbiaukime.* Tik tokiu būdu apsisaugosime patys ir apsaugosime savo įpėdinius nuo nereikalingo nervinio įtempimo, kuris kenkia normaliam jausmų (emocijų) formavimuisi.

Kada geriau vaiką valgydinti?

Šitą klausimą, (kai vaikas pradeda pats valgyti), atsižvelgdama į daugelį aplinkybių, turėtų išspręsti pati motina. Vienose šeimose yra priimta, kad vaikas gana anksti pradėtų valgyti kartu su visais šeimos nariais prie bendro stalo. Kitose šeimose, kiekvienas šeimos narys jaučiasi geriau, jei vaikutis pavalgydinamas atskirai, atseit anksčiau.

Dėl tam tikrų priežasčių gal ir geriau, kad mažasis pavalgytų pirma. Pvz., tuo būdu galima būtų išvengti nekantrių suaugusiųjų bei vyresniųjų vaikų nuolatinių pamokymų ir pastabų, k.a.: "Negerai laikai šaukštą", "Nelaistyk sriubos", "Nevalgyk su pirštais", "Oi, oi, neišliek pieno!" ir t.t. O dar blogiau, kai nepatyrusiam valgytojui pradedama ir nekantriai, ir piktai priekaištauti: "Žiūrėk, jau išliejai!', "Ak, kad tave kur, visas apsiliejai!", "Numetei šaukštą"... Be abejo, tai labai blogai nuteikia mažąjį valgytoją, kuris susinervinęs, lyg tyčia, ima blašyti maistą į visas puses.

Kita svarbi priežastis, kodėl reikėtų mažylį pavalgydinti anksčiau, tai pačios motinos ramybė. Jai irgi svarbu atsikvėpti ir ramiai, be jaudinimosi, gardžiai pavalgyti.

Tačiau, jei vaikas valgo kartu su visa šeima, tai kiekvienas, (jau nekalbant apie nosies raukymą), turėtų labai stropiai vengti bet kokių neigiamų pastabų apie patiekalus.

Nevalgantieji tam tikrų dalykų turėtų būti labai atsargūs, kad mažasis to nepastebėtų, nes kitaip, ir jis, ims šio ar to nevalgyti ir rodyti nepasitenkinimo minas.

Vaikui valgančiam su suaugusiais, neturėtų būti siūloma paragauti tokio maisto, kuris jam tuo laiku dar nereikalingas. Jeigu nepradėsime šio žalingo įpročio praktikuoti, tai vaikas be jokio ožiavimosi sutiks, kad jis valgo kitokį maistą, negu kiti.

Taip pat neužmirškime, kad mažylis negalės ramiai išsėdėti prie stalo iki pietų pabaigos.

*) Apie imlųjį protą esu rašiusi "Moteryje" 1965 m. nr. 2, "Fizinio augimo ir dvasinės plėtros laikotarpiai".

J. MOZŪRAITĖ-KLEMKIENĖ DŪDUOTOJAS

OI TIE DŪMAI, DŪMELIAI

KUN. DR. J. GUTAUSKAS

Iš kur atsiranda namuose įvairios įtampos, nesusipratimai? Juk visi šeimos nariai tokie artimi vienas kitam: tėvai, broliai, seserys, kiti giminės.

Nesutarimai ateina iš to, kad šeimos nariai yra skirtingo amžiaus, skirtingo charakterio, skirtingų pareigų, skirtingų siekimų, nevienodo autoriteto ir atsakomybės.

Įtempimai ateina iš jaunuolių pusės. Brendimo metas, tarp vaikystės ir suaugusio amžiaus, yra sielos balandis. Tai gyvenimo pavasario audrų laikas. Su kūno augimu ateina ir sielos audros. Bręstantis jaunuolis yra nuotaikos žmogus: čia jis linksmas lyg pavasario saulė, čia nuliūdęs "iki mirties". Berniukai darosi grubūs, mėgstą siausti, kelti triukšmą, išmėginti savo jėgas. Mergaitės tampa erzlios, jautrios, užsisvajojusios. Jaunuoliai turi išspręsti daug klausimų: ką aš darysiu gyvenime, ką man duos gyvenimas, kokią vietą užimsiu, kaip eisis su žmonėmis, ar nugalėsiu visas kliūtis? Pasitaiko jaunuolių, kurie grimsta į nusiminimą. Čia jam rodosi kalnus nuvers, čia vėl ir nedidelė kliūtis atima pasitikėjimą. Ne vienas jaunuolis dejuoja: "Manęs niekas nesupranta, manęs niekas nemyli. Su manimi elgiasi lyg aš būčiau vaikas". Jaunuolis veržiasi į savystovumą, nepriklausomybę, nori pats vaikščioti savo kojomis, nors jo gyvenimo pažinimas dar labai menkas. Jis dažnai nežino kaip šiuo ar kitu atveju pasielgti. Iš čia atsiranda nesaugumo ir netikrumo jausmas, kuris jį kamuoja. Jaunuolio berniuko idealas — savas kambarys ir kišenėje raktas nuo to kambario. Mergaitė nori grįžti iš pasilinksminimo ne kada mama liepė, bet pagal savo norą.

Šeima yra maža bendruomenė. Bet ir šioj mažoj bendruomenėj turi būti tvarka ir drausmė. Be tvarkos ir drausmės nėra įmanomas normalus šeimos gyvenimas. Šeimos vyresnieji, kurie neša atsakomybę už vaikus ir visą šeimos ateitį, yra tėvai. Tik tarp jų turi būti sutarimas. Ką tėvas pasakė, to paties turi reikalauti ir motina. Ką motina liepia, tą turi patvirtinti ir tėvas. Nė vienas tėvų neturi pasirodyti "geresniu", "nuolaidesniu", "apeliacijų" žmogumi. Negalima vaikams arba jaunuoliams leisti daryti tai ko užsimano. Reikia aiškiai pabrėžti, kad nėra pasaulyje žmogaus, kuris ką norėdamas darytų ir ko užsigeidęs gautų. Ir suaugę žmonės turi vyresniuosius, viršininkus, turi laikytis tvarkos, religinių, dorinių ir pilietinių reikalavimų, negali ką nori daryti. Jaunuolis, neišmokęs tvarkos ir drausmės namie, nebus laimingas gyvenime. Vėliau reikės pareigingumo išmokti su ašaromis. Tėvai privalo paaugliam ir jaunuoliams pasakyti: "Taip neprivalai darvti, ten neprivalai eiti, su tuo neprivalai draugauti." Žinoma, geriau, kai panašius trumpus įsakymus seka ramus paaiškinimas, kodėl taip sakoma. Pasitikėjimas, didesnės laisvės davimas turi būti duodamas pagal jaunuolio amžių ir jo subrendimą. Ne tie patys drausmės nuostatai taikomi vaikui, paaugliui ir jaunuoliui baigiančiam vidurinę mokyklą, o juo labiau studentui.

Jaunuolis lengviau negu vaikas pastebi savo tėvų silpnybes bei ydas. Jaunuolio amžiuje dažnai susvyruoja tėvų autoritetas. 10 m. Berniukas sako: "Mano tėtis viską žino". 15 m.: "Aš tiek pat žinau, kaip ir tėtis". 20 m.: "Jis nieko neišmano". 30 m.: "Būtų gera su tėčiu kai kada pasitarti". 40 m.: Visgi tėtis daug supranta ir žino". 50 m.: "O kad galėčiau su juo šiuo klausimu išsikalbėti".

Laiminga ta šeima, kurios tėvai neturi ryškesnių ydų ir silpnybių. Tėvų dorybės ir ydos kažkaip nejučiomis pereina į vaikų širdis. Sunku norėti, kad vaikai nepastebėtų tėvus esant apsileidusius religinių pareigų atžvilgiu. Tik labai išimtinais atvejais tokių tėvų vaikai bus religingi. Nieko gero negalima laukti, kai tėvai perdaug iš vaikų reikalauja, perdaug viską gina, perdaug varžo jų laisvę, neatsižvelgiant į amžių, didesnį subrendimą. Dar blogiau, kai patys sau leidžia ne vieną silpnybę: smarkų rūkymą, dažnus nugėrimus, barnius ir t.t. Tada dingsta paauglių ar jaunuolių širdyse paskutinė tėvams pagarba. Jei iš namų nepabėga, tai juose jaučiasi svetimi, nesuprasti. Nepasitraukia iš šeimos, nes čia gauna pastogę, maistą, dažnai ir mokslą.

Kartais didina šeimos nesantaiką ir brolių bei seserų nesugyvenimas, tarpusaviai ginčai. Prie ko gali prieiti, pavydo vedini, tiesa, jau suaugę tikri broliai, rodo L. Dovydėno apysaka "Broliai Domeikos". Bet yra gyvenime ir kitokių pavyzdžių. Prisimenu dvi mokytojas, kurios savo šeimose buvo vyriausios. Jos tiek mylėjo savo jaunesnius brolius ir seseris, kad visus išleido į mokslus. Tėvai nebūtų pajėgę to padaryti.

Kaip namų, šeimos įtampas nugalėti, nors sumažinti? Trumpas atsakymas — gerai atliekant tėvams ir vaikams savo pareigas. Vaikai neturi pamiršti būti atvirais ir garbingais tėvų atžvilgiu. Visados geriausias patarėjas bus tėvas, motina, o ne svetimasis. Jei tėvas nekalbus, o motina liūdna, matyt jų širdis slegia rūpesčiai, vra pavargę. Labai svarbu, ypač jaunuoliams, apvaldyti savo nuotaikas, būti paslaugiais, dėkingais. Gera, kai šeimoje dažnai vartojamas žodis "ačiū". Atsiminti ne tik savo, bet ir tėvų gimtadienius. Tautų apaštalas šv. Paulius duoda gerą patarimą ir vaikams ir tėvams: "Vaikai, klausykite savo gimdytojų Viešpatyje, nes tai teisinga... Ir jūs, tėvai, neerzinkite savo vaiku, bet auklėkite juos drausme ir Viešpaties įspėjimu" (Efez. 6, 1, 4).

DAINOS

Dainos, lyg drugeliai
skraido erdvėje:
noriu vieną pagauti!

Dainos, lyg žirgeliai
bėga ir šuoliuoja:
norėčiau ant vieno pajoti.

Dainos, lyg upeliai
be vilnių, be bangužių, —
ant vienos, gal, išplaukčiau . . . ?

Dainos sklando, šviti,
ir mane apšviečia.
Tik dainiui pagauti dainą!

TU KARALIUS

Ištirpo auksas,
brangakmeniai išvogti.
Neliko sosto.
Baltą bokštą jie sugriovė,

bet Tu — vistiek karalius
tarpe pilies griuvėsių,
apraudąs savo žuvusią didybę
ir prarastąją garbę.

POLIFONIJA

Daugiaspalviai garsai
sugaudžia,
skirstos, melodijų
audeklą audžia.

Daugiaspalviai garsai
išsiviję
pildo spalvom
tamsos karaliją.

SAULĖLYDIS

Auksinė saulė šviti
ir pažeria spalvų
skaistiesiems debesims.

Sriautai upelių tviska
ir aukso laumės šoka
saulėtose srovelėse.

Auksinė saulė grimsta
akiratin už girių,
darosi vėsu.

Iš lėto ima temti . . .
Jau greit pasaulį visą
užvaldys naktis.

TRAUKINYS

PER SLENKSTĮ

RIA SCARPHOUT

RITA MATUKAITĖ ILIUSTRACIJOS

Saulė bado traukinio stogą. Liepsnoja ant langų. Vagono skyrius atrodo šiltnamis. Mus kartais supurto ir mums pasidaro bloga. Mūsų skrandžiai yra visai tušti.

Traukinys slenka. Kartais sustodamas viduryje laukų arba kalno šešėlyje. Mes nejudame. Jaučiamės negerai. Mus dar baugina Daquin, kuris užmerkęs akis glaudžiasi prie vagono durų. Jis yra vyriausias ir už visus didžiausias. Aš esu maža ir liesa. Ar gali kitaip būti dešimties vaikų šeimoje, beveik kasdien trūkstant maisto? Tėvas grįžo iš partizanų ligotas, bet šį rytą jis vistiek mane atvežė į Paryžių. Aš jį sekiau iš paskos nuo Gare d'Orleans iki Gare du Nord.

— Traukinys jau laukia, Jeanine, — tarė jis, — tavo traukinys. —

Mums važiuojant požeminiu, išblyškusioje šviesoje jis man atrodė labai suvargęs ir mažas. Jis šyptelėjo ir atsidusdamas pasakė:

— Karas pasibaigė. Vėl viskas bus gerai. Vėl eis traukiniai ir aš atgausiu savo tarnybą. —

— Oui, papa, — išgirdau save sakant. Reklamų šviesom šokant "dubo, dubon, dubonnet", aš mąsčiau:

Aš nenoriu važiuoti. Netrukus aš pabėgsiu. Aš neisiu į traukinį ir nevažiuosiu į Belgiją. Aš ten nieko nepažįstu. Dar niekados nebuvau toliau kaip mano kaimas. —

Kai metro sustodavo, mano tėvas linksėdavo galva, jis tarė:

— Jau netrukus stotis.

Poryt aš būsiu trylikos metų, galvojau nusivylus, visi mano broliai ir seservs išbučiuotų mane. Mes šoktume dulkėse basomis kojomis, mes galėtume pamiršti alkį. Karą...

— Jeanine, mes čia išlipame, — pasakė tėvas.

Aš susirinkau savo daiktus: maišą, kurį tėvas buvo parnešęs grįždamas iš partizanų, didelę kartoninę dėžę ir dar kažką panašų į lagaminą.

Judėjimas Gare du Nord buvo nepaprastas. Išsigandus aš prislinkau arčiau tėvo. Didelėje halėje laukė grupė vaikų.

— Žiūrėk, — parodė man tėvas, — tie vaikai irgi laukia tavo traukinio. —

— Aš bėgsiu, — vis galvojau.

Staiga pamačiau Daquin. Aš dar jo vardo nežinojau. Bet man pasirodė, kad jo akys šliaužė mano kryptin kaip du vorai. Jaučiausi kaip musė voratinklyje. Nebedrįsau alsuoti. Jis buvo visa galva augštesnis už kitus vaikus. Paskui jis atsuko man nugarą. Plačią nugarą — į kurią galėtų atremti visą Prancūziją. Aš pažvelgiau į tėvą.

— Kas yra? — paklausė jis.

— Aš manau, kad viskas bus gerai — sužnabždėjau.

— Aišku, vaikeli. Tai tavo pirma kelionė. Nepamiršk, kad Prancūzijos ir Belgijos geležinkeliai tave ir kitus vaikus taip lepina...

Lepina? Šitas žodis man buvo svetimas. Mano liguistas tėvas virpėjo, bet jis atrodė laimingas.

— Kokia netikėta laimė tau! — dar ištarė.

Tyla, kuri viešpatavo tarp trijų šimtų vaikų, pasidarė dar tylesnė, kai penki vyrai užlipo ant sukalto paaugštinimo halės kampe. Pats vyriausias, tas buvo lengva atskirti, atsistojo priekyje ir, priglaudęs burną prie mikrofono, prabilo:

— Mieli berniukai ir mergaitės! . . . —

— Mieli berniukai ir mergaitės — kartojo aidas po visą Gare du Nord halę. — Mergaitės, mergaitės — aidėjo . . .

— Bjaurybė, — išgirdau sakant. Aš žvilgtelėjau. Greta manęs stovėjo Daquin.

— Jean Daquin, — tarė jis, o tu?

— Jeanine Triffin.

Mano tėvas žiūrėjo į paaugštinimą ir į mus nekreipė dėmesio.

— Netikėk ką jie šneka, — tarė Daquin, — jie mūsu nekenčia. Aš tą žinau. Paskutiniuoju karo metu aš irgi buvau pas partizanus, žiūrėk. —

Jis atkišo man savo dideles kumštis. Ant kairės rankos riešo mėlynavo mėsingas žiedas. Vyras ant paaugštinimo ištarė žodį "Belgija", bet aš vis negalėjau atitraukti akių nuo to bjauraus rando.

Plojo ir šaukė "hura". Tik pirmose eilėse. Daquin stovėjo paniuręs. Pirmą kartą pažvelgiau į jo burną: brutali, išblyškusi raudona linija pasibaigianti dviem nulinkusiais kampais. Jis atrodo senas, pagalvojau.

— Aš esu keturiolikos metų, — tarė jis, o tu?

— Trylikos, — atsakiau.

— Hum, — jis paniekinančiai numykė.

Tėvas entuziastingai plojo kaulėtomis rankomis. Visi suaugusieji plojo. Net keli vaikai apatiškai judino rankas.

Kalbėtojas ant paaugštinimo šypsojos, linktelėjo ir palengva pasitraukė kelis žingsnius atgal.

— Pasiusk, — niurnėjo Daquin.

Dabar prie mikrofono atsistojo augštas liesas vyras. Iš savo vietos negalėjau matyti jo akių, bet jo pakaušis blizgėjo. Virš jo galvos kabojo lempa. Daquin padarė judesį tarsi spirtų į "golą". Aš nusijuokiau.

— Nutilk, — pasakė tėvas nepažvelgdamas į mane. Jis atydžiai bandė suprasti plikio žodžius.

— Kaip pirmininkas . . .

Aš sukosėjau ir žiūrėjau į plikę pakaušyje. Mačiau kaip jo burna trukčiodama judėjo, bet jo balsas skambėjo taip silpnai, kad nesupratau koks pirmininkas jis buvo. Jo veidas buvo liesas ir aštrus. Virš akių ant kaktos kairėje ir dešinėje pusėje atrodė kabėjo du guzai.

— Jis su ragais, — prasišiepė Daquin.

— Užčiaupk burną, — pyktelėjo mano tėvas.

Daquin išsitiesė. Akimirksnį atrodė, kad Daquin mano silpną tėvą negyvai suspaus savo kumštyse. Bet tuojau abu vyrai vėl nebekreipė dėmesio vienas į kitą. Abu nejudėdami žvelgė į plikį, kuris dabar buvo pasiekęs savo kalbos svarbiausią dalį. Jo balsas aidėjo Gare du Nord sienose, o jis pats prakaitavo ir nosine nusišluostė abu ragus virš savo akių, paskui savo rausvas ausis ir pagaliau kaklą.

— To skrandis tikrai nebus tuščias, — sušnibždėjo vėl Daquin man į ausį.

Staiga aš pamačiau Hugo. Mažas liesas berniukas su didelėm pilkai sidabrinėm akim. Atrodė, kad jis alpsta. Jis vis labiau bąlo. Daquin dar laiku jį spėjo sulaikyti. Niekas aplink nieko nepastebėjo. Vaikas gulėjo Daquin milžiniškoje kriauklėje kaip mažas ligotas perlas.

— Aš pavargau, — pratarė vaikas.

("Traukinys per slenkstį" (De drempeltrein). Flamų poetės ir rašytojos Ria Scarphout premijuotos apysakos jaunimui fragmentas. Vertė Zenta Tenisonaitė.).

ALD. PRIŽGINTAITĖ

DAR VAKAR

Kaip pastatai iš smėlio sugriuvo mūsų pilys,
svajonės ir sapnai — neliko jų — —
Dar vakar tu juokeisi vosilkom vainikuota,
šiandien šešėlis dengia mėlynę tau akių . . .

Dar vakar glamonėjai kačiukus ten prie upės
ir glaudei sau prie veido žiedų aksomą jų . . .
Ir sidabre upelio matei Tu savo dienas,
kur spinduliai vien žaidė vaivorykštės spalvų . . .

Dar vakar matė akys motulės mielą veidą,
Šiandien ją prisiminus Tau darosi skaudu.
Ir ieškai atminimuos tą valanda auksinę,
kuomet duris pravėrus pašaukdavo vardu . . .

O vakarai ten merkės po klevu šakotu,
o matėsi ten laimė kelynuose žvaigždžių . . .
Bet nežinojai niekad, kad ji kaip pienės pūkas:
norėsi ją pavyti, bet bus jau pervėlu . . .

SAMO EŽERO SEKLIAI

NAUJA NIJOLĖS JANKUTĖS KNYGA VAIKAMS

PR. NAUJOKAITIS

Talentinga beletristė Nijolė Jankutė gerai pažįsta vaikų psichologiją ir žino jaunųjų skaitytojų lietuvių kalbos ribotumą. Dėlto jos knygos mielai skaitomos, turi pasisekimą. "Šamo ežero sekliai" yra ketvirtoji autorės knyga jaunajam skaitytojui. Ankstesnės trys: "Žebriuko nuotykiai miške", "Danutė stovyklauja" ir "Kaip Algiukas ieškojo vėjo" buvo kritikos palankiai įvertintos — ir dėl psichologinio tikrumo, ir dėl nuotykių patraukumo, dėl mokėjimo prabilti į vaiko interesų sritį.

Nuo ankstesniųjų knygų neatsilieka ir ši ketvirtoji. Ji gal net pralenkia anas. "Šamo ežero sekliai" vaizduoja vienos lietuvių šeimos atostogas prie ežero, kurs turi Šamo vardą. Jurkūnai atvyko prie ežero atostogauti iš didelio miesto. Jie išsinuomojo mažutį namelį prie pat ežero. Čia nuostabiai ramu ir gražu. Vaikam — vyresniam Rimui ir jaunesnei sesutei Alei — iš karto atrodė, kad čia bus labai nuobodu, nes nėra nei televizijos, nei kino, net įdomesnės krautuvės. Tiesa, yra valčių, gali meškerioti, gali rasti molio lipdybai. Tėvelis savaitgaliais atvažiuoja pameškerioti, o kitas dienas vaikai gyvena su mama. Tačiau netrukus toje ramybėje užsimezga nuotykis, kuris į savo sūkurį įvelia abudu vaikus.

Rimas naktį girdi kiemelyje įtartinus žingsnius. Kaimyno Fordo, simpatingo luošo senuko, namelyje loja šunytis. Su tuo baltu kinietišku šunyčiu Čang-Po ypač susidraugauja Alė. Rimas susidraugauja ir su nuolatos čia gyvenančiu berniuku Tomu. Maudyklėse vaikai susiduria su labai nesimpatingu storuliu, kurs čia plauna savo nešvarų automobilį, peikia šuniuką. Grįžtančius iš maudyklių vaikus automobiliu pavėžina nepažįstamas vyrukas, kurs juokiasi tokiu biauriu juoku, lyg žvengtų arklys.

Kaimynas Fordas, išvykdamas su reikalais ilgesniam laikui į miestą, šuniuką globoti palieka Alei. Bet naktį šuniuką iš užrakinto rūsio kažkas pavagia. Rimas susirašo planą gaudyti vagį. Paaiškėja, kad į vagystę yra įsivėlęs ir jo naujasis draugas Tomas. Jis veža valtimi dėžėje paslėptą šuniuką į ežero salą. Rimas jį vejasi kita valtimi. Pasiveja tik saloje išlipusį Tomą su šuniuku. Įvyksta smarkios vaikų muštynės, net su krauju iš nosies, su perskeltomis lūpomis. Tuo tarpu Alė pagal Rimo nurodymus su šuniuku sėda į valtį ir plaukia namų link. Bet ją pagauna ežere tas pats vyrukas, kurs juos buvo pavėžinęs automobiliu. Jis pagrobia šuniuką į puikią motorinę valtį. Pasirodo, kad ši valtis buvo vogta. Savininkas pranešė apie vagystę policijai. Ežere atsiranda ir motorine valtimi plaukiąs policininkas. Jis gaudo valties vagį. Tik vogtajai valčiai pritrūkus benzino, pavyksta vyruką suimti. Valtyje randamas ir vogtas šuniukas, apie kurį Rimas jau buvo spėjęs pranešti prie ežero patruliuojančiam policininkui. Nuotykis išsiplečia į tikrą sensaciją, apie kurią rašo vietinė spauda. Šuniuko pavogimas veda prie brangenybių vagies, kurs buvo pavogęs žymios kino artistės briliantinę apyrankę, pusės milijono vertės. Vagys tą apyrankę buvo paslėpę šuns dirželyje. O tas šuniukas per vagių neapsižiūrėjimą su brangenybe kaip tik buvo patekęs pas senuką Fordą. Dėlto vagims taip parūpo tas kiniškas baltas šunelis. Policija visas vagystės paslaptis išaiškino, suvedė į vieną tašką ir bylą atidavė teismui. Vagys buvo nuteisti. Nemažas vaidmuo toje byloje teko ir Rimui su Ale. Rimas buvo molyje atspaudęs automobilio, kurs buvo įvažiavęs į jų kiemelį, padangų žymes. Tai pavyko nustatyti, kad tas vyrukas automobilį buvo pavogęs iš kito miestelio. Šuniuką pavogti jį pasamdė kitas vagis. Artistė už apyrankės suradimą gausiai apdovanojo senuką Fordą, o Rimui paskyrė stipendiją mokslui eiti. Vaikai — Rimas, Tomas ir Alė — steigia slaptą Šamo ežero seklių agentūrą.

Apysakaitėje vaizduojama Jurkūnų šeima yra pavyzdinga, gera. Vaikai rūpestingai išauklėti: duodama jiems pakankamai laisvės, nevarginami sausais pamokslais, bet budri tėvų akis juos prižiūri ir atatinkamai vairuoja. Tai ir abu — Rimas ir Alė — yra natūralūs, sveikos moralės, vitališki vaikai. Jų psichologinis tikrumas nekelia jokių abejonių. Labai supratingi rodomi ir vasarvietės policininkai. Žinoma, sukčiai, vagys turi būti nesimpatingi. Jie toki ir yra. Gražiai derinasi į teigiamųjų veikėjų grupę ir senukas Fordas, Raizgiausia ir nepatikimiausia yra Tomo istorija. Tas nepažįstamas vaikus pavėžinęs vyrukas, pažadėdamas transistinį radio aparatuką, suvilioja Tomą, kad šis išlaužtų spyną ir pavogtų šuniuką. Tomas tą padaro, galvodamas vagį atiduoti policijai. Bet vis dėlto policijai nepranešęs gabena šuniuką į salą. Jei Rimas nebūtų sukliudęs, tai šunelis ir būtų patekęs į vagies rankas. Tomas manė gudrų vagį apgauti, net galvodamas, kad vagies apgavimas yra morališkai teisingas dalykas. Ir tos muštynės su Rimu saloje nerodo Tomo moralinio augštumo. O vis dėlto autorė Tomą palieka nenubaustą (tiesa, pasako, kad tėvas gerokai jam įkrėtęs ir laisvę suvaržęs). O būtų nuoseklu, kad pats Tomas būtų išgyvenęs savo nusikaltimo pajutimą kiek giliau, kad būtų įvykęs koks vidinis lūžis, pasiryžimas.

Pasakojimas yra lengvas, neperkrautas puošmenomis, kalba paprasta, bet neskurdi — išlaikyta pusiausvyra tarp prisitaikymo nežodingam skaitytojui ir mūsų kalbos turtingumo. Dialogai yra gausūs ir gyvi, psichologiškai tikri. Taigi knygelė yra patraukli, miela, prabylanti į Amerikos aplinkoje brėstančio vaiko interesus.

Literatūrinį tekstą papildo gausios, pritaikintos dail. Nijolės Palubinskienės iliustracijos. Gal ir gerai, kad jos

M. BIRŽIŠKAITĖ-ŽYMANTIENĖ "DAINOS IR GIESMĖS" VIRŠELIS

• ŠEIMA IR AUKLĖJIMAS

KAIP VERTINAMOS LIETUVIŠKO JAUNIMO TAUTINIAI MIŠRIOS DRAUGYSTĖS

K. L. K. Moterų Dr-jos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronte, paskelbė lietuviško seminaro mokiniams konkursą tema "Kaip vertinamos lietuviško jaunimo tautiniai mišrios draugystės". Komisiją sudarė J. Andrulis, Z. Daugvainienė, R. Ulbienė. Mecenatai A. A. Šmigelskiai. Premijas gavo: 1. Lina Vaitiekūnaitė, 2. Rima Bumbulytė, 3. Regina Krasauskaitė, 4. Algirdas Stankus.

L. Vaitiekūnaitė,
pirmoji premija

Kaip aš įvertinu tautiniai mišrias draugystes? Atsakymas šiam klausimui yra labai asmeniškas ir jautrus. Kiekvienas jaunuolis savaip žiūri į tautiniai mišrias draugystes. Todėl norėčiau savo mintis pasidalinti su jumis.

Kiekvienas jaunuolis, gyvendamas Kanadoj ar Amerikoj yra tampomas tarp dviejų pasaulių — lietuviško ir mišraus.

Didelis uždavinys atsakyti kuriai draugystei tu asmeniškai pritari.

Jei draugauji su svetimtaučiais — tai jau vi i šaukia, kad šitas jaunuolis apleido savo tautą, jau jam nerūpi lietuviškumas, jis jau eina blogais keliais.

Mano manymu, netaip jau baisu.

Mes, kaip jaunuoliai, angliską mokyklą lankome kasdien, tai esame drauge su svetimtaučiais didesnę dalį savaitės. Mes turime patys būti kultūringi ir žinoti, kad kiekviena tauta turi ką nors kultūringo ir gražaus, pavyzdžiui — gražių ir prasmingų organizacijų, kurios yra geros ir gal neblogesnės už mūsų. Gal ir mes galime iš jų ką nors pasimokyti ir pritaikyti sau, bet negalime užmiršti, kad esame gimę lietuviais ir mūsų geriausi draugai turi būti lietuviukai. Mes esame laimingi ir dėkingi turėdami lietuviškas parapijas, grynai lietuviškas pamaldas, stovyklas, mokyklas, kursus. Čia mes praplečiame savo lietuvišką žodyną, kultūrą ir t.t.

Pastebėjau labai populiarų išsireiškimą, kad jaunimas šiandien nesidomi lietuvių kalba, nes negimė Lietuvoje. Teisingai! Mes negimėm Lietuvoje, bet tas dar nereiškia, kad mes nesididžiuojame savo tauta, savo kalba, savo kultūra, savo istorija. Mes negalime pasiduoti kitoms tautoms. Turime kovoti ne ginklu, bet savo kultūros darbais ir dvasia.

Laikas greitai bėga. Nepastebėsim kaip ateis ta diena, kada mes savo išmoktas žinias ir kultūrą turėsime perduoti savo vaikams.

Tada atsakingumo jausmas tautiniai mišriai draugystei kris ant jų pečių.

R. Bumbulytė,
antroji premija

Kai prieš maždaug trisdešimt metų siautė Antras Pasaulinis Karas daug žmonių buvo rusų ir vokiečių priespaudos priversti pasišalinti iš savo gimtųjų kraštų ir jieškoti naujo gyvenimo svetur. Tarp šių tautų buvo ir lietuviai. Beveik visi atvyko nemokėdami anglų kalbos ir beturėdami mažai turto. Sunkiai dirbdami visi tapo daugiau pasiturį ir įsitaisė gražius namus, mašinas ir žmonoms kailinius paltus.

Betkuris žmogus, atsiradęs svetimųjų tarpe, bando surasti žmogų su kuriuo jis turi ką nors bendro. Panašiai buvo ir su Europos tautomis, atsidūrusiomis tremtyje. Kiekvienos tautos žmonės būrėsi kartu ir sudarė savas kolonijas Kanadoje. Tais laikais pagrindinis reikalas buvo kaip nors išsilaikyti ir buvo daug jaukiau kreiptis pagalbos pas savąjį, negu pas svetimtautį. Taip ir gyveno, lietuviai su lietuviais, vokiečiai su vokiečiais, italai su italais, ir taip toliau. Ir iki šios dienos tos pirmosios kolonijos išsiliko.

Panašiai, daug pabėgėlių manė, kad karui pasibaigus, bus galima sugrįžti į gimtinę. Kai vėliau paaiškėjo, kad tai bus neįmanoma, žmonės apsiprato su naujuoju kraštu. Nežinia — gal teks čia amžinai likti. Atsirado naujas reikalas kiekvienai tautai — išlaikyti savąją kalbą ir kultūrą, kad esant tremtyje neišnyktų. Įsisteigė tautiškos parapijos, mokyklos ir organizacijos. Jaunimas, ypatingai buvo raginamas įsijungti bendruomenės veikloje, nes ateis laikas, kad seniesiems reikės atsisakyti dalyvauti ir jaunimas bus priverstas perimti jų eiles. Bendruomenė irgi ragino jaunuosius sukurti naujas, lietuviškas šeimas, kad išlaikytų lietuvybę. Kolkas viskas ėjo puikiai. Vėliau pradėjo lietuvių kolonija skirstytis ir plėstis į užmiesčius. Dabar lietuviai vienas kitą tebemato dažniausiai savaitgaliais.

Vaikai lanko katalikiškas arba valdiškas mokyklas penkias dienas savaitėje. Šias mokyklas taip pat lanko mišinys įvairių kitų tautybių. Per dieną viskas yra mokoma angliškai. Kieme, vaikai žaisdami kalbasi angliškai. Anglų kalba supa jaunimą iš visų pusių — mokykloje, autobusuose, iš knygų ir žurnalų ir iš televizijos. Kaikurie tėvai jau nei namuose nebekalba lietuviškai.

Vaikai, retai matydami kitus lietuvius vaikus, susidraugauja su svetimtaučiais, su kuriais jaučiasi artimiau, nes juos mato dažniau. Šios draugystės ilgai tęsiasi, kartais visam gyvenimui. Dažnai pasitaiko kad lietuvis ir svetimtautė (arba lietuvė ir svetimtautis) nori sukurti šeimą. Pirmoji tėvų reakcija būna didelio nusivylimo — "Kur mes suklydome? Tėvai bijo, kad kai dviejų skirtingų tautybių žmonės susituokia, jie niekada nesutaria pagrindiniais reikalais ir skyrybos yra neišvengiamos.

Pastebima, kad vedybos mūsų tautiečių tarpe retėja ir retėja, o mišrios vedybos daugėja. Tėvai bijo, kad jaunoji karta pamirš lietuvybės išlaikymą tremtyje ir visas darbas, ir mokymas nueis veltui. Kol draugystės lengvos ir be atsakomybės, tėvai laiko svetimtaučius gerais, nuoširdžiais žmonėmis, bet kai padėtis surimtėja ir matosi, kad bus mišrios vedybos, vyresnieji pradeda būti daugiau kritiški ir rūstūs, mėgindami išvengti rimtų draugysčių.

Bendrai mišrios draugystės yra įvertinamos kaip žalingos, ne dėl to, kad jos faktinai tokios yra, bet dėl to, kad senoji karta stengiasi iki paskutinių kaip nors išlaikyti lietuviškumą ir lietuvių vienybę tremtyje.

primena savo stiliumi pačių vaikų primityvius piešinius. O vis dėlto norėtųsi, kad mūsų jaunieji knygų iliustratoriai pakiltų nuo primityvo, kad ir į tokį grafikos lygį, kokį yra pasiekę okupuotos Lietuvos grafikai, kad ir toki kaip Rimtas Tarabilda ir kiti.

Nijolė Jankutė, ŠAMO EŽERO SEKIAI. Išleido Liet. Knygos Klubas, 1972 m. Čikagoje. Iliustracijos ir viršelis Nijolės Palubinskienės. Knygelė turi 140 psl., kaina $4.00.

KANADOS

PRENUMERATORIAI

PRAŠOMI

REDAKCIJAI

PRANEŠTI

POSTAL

CODE

NUMERIUS

• MOTERYS PASAULYJE

K. Leonaitienė sveikina L. M. F. garbės narę kons. **J. Daužvardienę**

L. M. Federacijos Chicagos klubo ir Lietuvių Tautinių namų vadovybės sutartinai, bendrom jėgom ruošiamos kultūrinės sekmadienių popietės susilaukia visuomenės didelio susidomėjimo ir gausiai lankomos. Minėtos popietės vyksta Liet. Tautinių namų puošniuose pastatuose 6422 So. Kedzie Ave.

Pirmoji popietė iš paskaitų ciklo "Lietuvė moteris Chicagoj" įvyko 1972 m. spalio 8 d. ir buvo skirta Lietuvos gener. konsulei J. Daužvardienei pagerbti. Antroji — lapkričio 19 d. rašytojai, laureatei, aktorei Birutei Pukelevičiūtei.

Sekančios popietės bus: 1973 vasario 4 d. istorikės prof. V. Sruogienės; kovo 4 d. muzikės A. Steponavičienės-Stephens; balandžio 8 d. menininkės A. Korsakaitės-Sutkuvienės.

Šių kultūrinių popiečių tikslas — glaudesnis visuomenės bendravimas su žymesnėm ir veiklesnėm lietuviškam gyvenime besireiškiančiom mūsų moterimis ir tuo pačiu jų pagerbimas. **K. L.**

P. L. K. M. O. Sąjungos Tarybos suvažiavimas 1971 m. New Yorke; iš k. dr. O. Labanauskaitė, dr. O. Gustainienė, dr. A. Šlepetytė-Janačienė, M. Galdikienė, B. Reventienė, E. Vaišnoraitė, R. Kundrotienė, dr. A. Radzivanienė, M. Lušienė, B. Ąžuolienė, p. Navickaitė, p. Penikienė.

S. Adomaitienė skaito paskaitą laike kon. J. Daudžvardienės pagerbimo.

Fiji salose meno festivalio parodoje dalyvavo apie 90 dailininkų, buvo išstatyti 260 kūriniai, jų tarpe ir dail. **A. Zubienės,** kuri už savo kūrybą gavo Honourable Mention premiją.

Dail. Aleksandra Vitkauskaitė-Merker dalyvavo modern Arts Guild suruoštoje parodoje, kurioje išstatė geležies ir akmens skulptūras. Paroda vyko gruodžio ir sausio mėn. Morristown, N Y.

L. Skaučių seserija išleido muz. J. Gaubo Dainas ir Giesmes, spaudai paruošė V. Garmienė. Viršelį nupiešė dail. Marija Biržiškaitė-Žymantienė.

Aurelija Žalnieriūnaitė-Ross, gyv. Venecueloje, yra viena iš veikliausių moterų LB; dirba su vietiniu jaunimu, ilgus metus vadovauja tautinių šokių ansambliui; priklauso LB centro valdybai. Studijuoja Valencijos universitete

GALIA ŽILIONIENĖ JUNGTINĖSE TAUTOSE

General Federation of Women's Clubs tarptautinės moterų organizacijos turinčios apie 12 milijonų narių pirmininkė Kermit V. Haugan, paskyrė

Galina Žilionienė

Mrs. Kermit V. Haugan,
GFWC President 1972-74

lietuvę, Galią Žilionienę šios organizacijos atstovės pavaduotoja prie Jungtinių Tautų.

Amerikos ambasadorius prie Jungtinių Tautų, George Bush, savo laiške adresuotame G. Žilionienei pranešė, kad ji yra kviečiama dalyvauti savaitinėse apžvalginėse konferencijose, kurių tikslas yra palaikyti artimus ryšius tarp Jungtinių Tautų ir Amerikos piliečių.

1972 m. rugsėjo mėn. 19 ir 20 dienomis buvo suruošti Jungtinių Tautų Informacijos skyriaus naujom nepolitinių tarptautinių (non governmental) organizacijų atstovams ir jų pavaduotojams orientacijos kursai. Susirinkusieji buvo supažindinti su Jungtinių Tautų struktūra, veikla ir bendradarbiavimo svarba. Ponia Žilionienė priešpiečių metu susipažino su Tarptautinės Moterų Tarybos atstove, ponia James G. Morrison, kuriai teko sutikti keletą lietuvių jai būnant Clevelande. Tarpe kitų ji paminėjo kompozitorių ir dirigentą Bronių Budriūną. Žilionienė susipažino su nemaža įdomių asmenų. Čia tenka paminėti suomę Helvi Špila, atkaklią kovotoją už moterų teises. Ji yra naujai paskirta kaip "Assistant Secretary-General", socialiniams ir humanistiniams reikalams. Tai gali būti svarbus asmuo lietuviams keliant savo problemas.

Galia Žilionienė - Geibavičiūtė yra baigusi "Saulės" gimnaziją Kaune, Konsuliarinių Mokslų Akademiją Vienoje ir studijavusi teisę Kaune Vytauto Didžiojo Universitete. Prieš ištekėdama už Lietuvos diplomato Petro Žilionio (buv. pirmuoju sekretoriumi Lietuvos pasiuntinybėje Švedijoje), keletą metų dirbo Lietuvos Užsienio Reikalų ministerijoje.

Tremties metais, Vokietijoje Žilionienė reiškėsi lietuviškoje veikloje ruošdama lietuvių vaikus Vasario 16 ir Kalėdų pasirodymų programoms.

Atvykusi su šeima į JAV įsigijo bibliotekininkystės magistro laipsnį ir dirba New Yorko svetimų kalbų bibliotekoje. Jos pastangomis biblioteka įsigijo nemaža lietuviškų knygų. Ji ten yra suruošusi lietuviškų knygų ir kitokių parodą. Kiekviena proga ji stengiasi skaitytojus informuoti apie lietuvių kultūrą ir dabartinę Lietuvos padėtį.

Nuo 1958 m. Žilionienė įsijungė į Lietuvių moterų veiklą. 1963 metais ji buvo išrinkta Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Delegacijos pirmininke vietoje iš Tarybos pasitraukusios Ligijos Bieliukienės. Pakaitomis su latvėmis ir estėmis, Pabaltijo Tarybai vadovavo beveik 10 metų, o taip pat keletą kartų atstovavo lietuves ar pabaltietes GFWC ruošiamuose suvažiavimuose.

Neseniai Galės Žilionienės išversta į anglų kalbą lietuvių liaudies pasaka buvo paskelbta "Ghost and Spirits of Many Lands" knygoje. Priimdama malonų paskyrimą atstovauti GFWC Jungtinėse Tautose, ji tikisi, šalia savo darbo bibliotekoje, paruošti daugiau lietuvių tautosakos, ypač pasakų vertimų į anglų kalbą, yra užmezgusi tuo reikalu atitinkamus ryšius ir tikisi toliau darbuotis lietuvių tautosakos populiarinimo srityje.

Gražina Krivickienė

IR GRAŽIOS ANUOMET BUVO ŠEIMOS

EMILIJA ČEKIENĖ

Gyvenimas nestovi vietoje. Generacijos keičiasi. Vyresnioji karta pavargsta, vietas užleidžia jaunimui, kuris pasisavinęs visa, kas vyresniųjų gero atlikta, ieško savų, naujų, savo laikams tinkamesnių kūrybinių kelių bei planų. Tačiau ne visuomet jaunieji turi progos pažinti savo vyresniuosius ir jų atliktus darbus. Žurnalas "Moteris" turi skyrių, kuriame supažindina skaitytojus su žymesnėmis lietuvėmis moterimis ir jų atliktais darbais. Tai įdomus ir vertingas skyrius, suteikiąs žurnalui istorinės reikšmės.

Ta proga šiandien čia noriu paminėti vieną ne eilinių moterų — adv. Birutę Novickienę, kurios nueitas gyvenimo kelias yra visiškai skirtingas nuo kitų lietuvių moterų.

Ji, gimusi ir augusi Rygoje, buvo vyriausia šešerių vaikų šeimoje. Ten ir gimnaziją baigė, vėliau pedagoginius kursus Vitebske, kur jos tėvai buvo karo audrų nublokšti. Tebūdama vos 18 metų įsitraukė į visuomeninį darbą. Vitebsko lietuvių išrenkama į lietuvių seimą Petrapilyje, o 1918 m. jau dirba Lietuvos Taryboje Vilniuje, vėliau Kaune, Ministerių Kabinete ir po to seime protokolų vedėja.

Tarnaudama įstaigose Birutė įstojo į Lietuvos universitetą, teisių fakultetą, kurį 1924 m. baigė augščiausiais pažymiais ir buvo pirmoji moteris baigusi teisių fakultetą Lietuvoje. Mokslo žinių gilinti ji išvyko į Paryžių ir grįžusi Kaune atliko juristės staža pas advokatą Mykolą Sleževičių ir Zigmą Toliušį.

Rusijos gilumoje pradėjusi aktyviai reikštis lietuvių visuomeninėje veikloje Birutė nepasitraukė iš jos ir ištekė-

B. Novickienė 1929 m.

jusi už inž. Antano Novickio 1923 m., tada kai Lietuva itin buvo reikalinga tautiškai susipratusių sūnų ir dukrų, neseniai atgautos nepriklausomybės atstatymo darbui. Ji visa siela atsidavė tėvynės atkūrimo darbams. Organizavo ir vadovavo, jokių pareigų nevengė labdaros, vaikų ir motinų globos bei moterų organizacijose. Jei sugebi dirbt, tai ir dirbk, nesvarbu, kad esi moteris, — rašė ji spaudoje ir kalbėjo žodžiu, įtikinėdavo kitas moteris nevengti visuomeninių pareigų. Birutė priklausė varpininkų ir liaudininkų organizacijoms, ir bene didžiausią dėmesį skyrė moterų organizavimui, nežiūrint jų skirtingų ideologinių įsitikinimų. Be to, bendradarbiavo spaudoje rašydama įvairiais klausimais.

Kyla klausimas, kokie gi buvo anais laikais šeimos reikalai, kad moterys tiek daug sugebėjo aukoti laiko visuomeninei veiklai. Tai klausimas, į kurį atsako Birutė Novickienė viename iš savo straipsnių Studentų Varpe 1948 m. Ji rašo: "Ir gražios anuomet buvo šeimos. Tuomet vyras ir mergaitė, kurdami šeimą, buvo visai lygūs, nei vienas nei antras jokių materialinių gėrybių neturėjo, o juos rišo bendras tikslas — iš pradžios kovoti dėl tėvynės laisvės, o vėliau — savo valstybę kurti, ją išlaikyti. Bendri idealai, draugiškumas ir meilė rišo du jaunuolius, bekuriančius šeimą, todėl ano meto šeimos buvo pačios laimingiausios ir patvariausios. Aišku, atsiradus vaikams, moteries padėtis sunkėjo. Tekdavo kartais visuomeninio darbo, kartais net savo profesijos atsisakyti. Bet būdavo ir tokių moterų, kurios sugebėdavo viską suderinti ir išauginti šeimas. Ir, nežiūrint to, ano meto lietuvė moteris buvo visuomenininkė. Nerasi organizacijos, draugijos, kur jų nebūtų buvę. Jos visą laisvalaikį pašventė organizaciniam darbui. Iš pradžių valstybė neturėjo lėšų. Moterys organizavo lėšas ir įstaigas našlaičiams, seneliams ir nuo karo nukentėjusiems globoti, tuo sutaupydamos daug valstybei lėšų ir atlikdamos darbą nemokamai".

Viena iš tokių buvo ir Birutė Novickienė. Kuo gi ji skyrėsi iš kitu moterų? Gyvenimo keliu žengė kaip ir kiekviena jauna Lietuvos laukų mergaitė, pilna jaunystės džiaugsmo, energijos, visuomet gyva, linksma, veikli, mylinti savo tėvynę. Šitokiam nusiteikimui įkvėpima buvo gavusi iš šeimos židinio, susipratusių lietuvių Jono ir Monikos Grigaičių-Grigaliūnų. Ji ruošėsi gyvenimui, kūrė planus ir svajones. Nors daug ir gražių, tėvynei naudingų planų ji turėjo, daug jų įgyvendino, bet, deja, likimo negailestinga ranka palaužė jos sveikatą.

Tačiau tuo nesibaigė jos visuomeninė veikla. B. Novickienė verta išskirtinio dėmesio, tai retas moteries pavyzdys, kad ir tokiam sunkiam gyvenimo kelyje dvasiniai nepalūžo, liko aktyvi tarptautinių įvykių stebėtoja, veikli lietuvių visuomenės veikėja. Sunkiai valdydama ranką nenustojo bendradarbiavusi spaudoje, išeivijoje talkino Lietuvių Enciklopedijai. 1968-tais, Lietuvos Laisvės Kovos Metais, suredagavo The Lithuanian Women anglų kalba leidinį apie 200 psl., kurį išleido Lietuvių Moterų Klubų Federacija, kurios organizatorė ji buvo ir iki šiol tebėra. Ji yra organizatorė taip pat ir Pabaltijo Moterų Tarybos, tačiau negali dalyvauti jos veiklos šventėse ar suvažiavimuose. Jos pastangas vertinant š. m. kovo mėn. Pabaltijo Moterų Tarybos 25 metų sukaktį minint, ji kartu su kitomis buvo pagerbtos, o Lietuvių Moterų Klubų Federacija yra ją išrinkusi garbės nare.

Kad ji taip nedėkingose sąlygose sugebėjo išlikti naudingu Lietuvai žmogum, didelis nuopelnas tenka jos vyrui inž. Antanui Novickiui, kurio praėjusiais metais išsiskyrimas iš gyvųjų tarpo suteikė Birutei dar vieną gyvenimo smūgį.

Gražina Jakavičiūtė (Marcia Bell) garsėjanti Argentinos TV dainininkė ir modeliuotoja, dalyvauja ir lietuvių rengiamose programose.

Lietuviška Kalėdų eglutė. Jau 31 metai iš eilės Čikagos lietuviai dalyvauja kalėdinėse programose ir eglučiu parodoje Mokslo ir Pramonės Muziejuje, kuris yra vienas žymiausių ir populiariausių visame pasaulyje. Praeitais metais muziejų aplankė virš keturi milijonai žmonių. Per pastaruosius penkis metus eglute puošia "Eglyno Snieguolės", jų motinos ir dukrelės, kurios padeda pagaminti 400 šiaudinukų ir juos sukabina ant eglės. Per gruodžio mėnesį eglę aplankys virš šimto tūkstančių žiūrovų.

Nuotraukoje: Lauryna Kentraitė, Karolina Kasarskytė ir Zuzana Radavičiūtė.

AUGŠČIAUSIA MOTERIS PASAULYJE

PRANYS ALŠĖNAS

LAISVĖS STATULA

Nenusigąskit, čia bus rašoma ne apie gyvą, tokią augštą, moterį, bet apie moterišką statulą, esančią Laisvės Saloj (Liberty Island) New Yorke.

Ir toji, čia minimoji, statula — vadinasi Laisvės Statula (Statue of Liberty).

Apie tos statulos proporcijas ir, bendrai, apie tą augščiausią damą (The tallest Lady) pasaulyje rašo ir glėbį žinių paduoda laikraštis "The Mirror Topics" savo 1972 m. lapkričio 8 d. laidoj.

Pirmiausia laikraštis klausia: "Ar Jūs, skaitytojai, atsimenate, kokio didumo, kada ir kaip didelę dovaną iš ko nors esate gavę? Buvo toji dovana penkių pėdų dydžio? Ar, gal, ko gero, dešimties pėdų augščio? Pagaliau, gal tai buvo 100 pėdų objektas?"...

— O, ne, ne! — Jūs pasakysite. Nebuvo jokia dovana tokio dydžio, ir būti negalėjo...

Bet gi, kas nors ir kada nors šitokią dovaną kaikam padovanojo!

O tai buvo Prancūzija, kuri Jungtinėms Amerikos Valstybėms (Amerikai) padovanojo jos 100-jo gimtadienio proga. Tai buvo padaryta prieš 96-rius metus. O toji dovana — buvo 151 pėdos ir vieno colio augščio. Ir tai buvo moters statula, pavadinta Statue of Liberty.

Bestovinti ant savojo pjedestalo, ta augščiausioji pasaulyje moteris iškyla į viršų, netgi 305 pėdas ir vieną colį. Statula yra tokia didelė, kad josios (tos statulinės moters) nosis yra keturių pėdų ir 6 colių ilgio, o jos gerklė trijų pėdų pločio. (Ar jūs, mergaitės ir moterys, norėtumėt turėti tokią nosį ir tokią gerklę? — Pr. Alš.)

Daug žmonių lanko Laisvės salą (Liberty Island) New Yorke. Daug žmonių, jų tarpe ir mūsiškius imigrantus bei tremtinius pasitiko toji Laisvės statula, atvykstančius į šią Laisvės šalį. Mūsiškiai imigrantai čia bėgo, važiavo ir plaukė jūromis iš nelaisvę kenčiančios Tėvynės, pirmiau nuo caro, dabar — nuo raudonųjų diktatorių.

Pasiekusieji New Yorko uostą, daugelis panorsta artimiau pažvelgti į tą "Statue of Liberty" (O kaip norėtųsi, kad ir mūsų prispaustoj Tėvynėj kas nors pastatytų tokią Laisvės statulą, ir kad toji Statula — reikštų tokią laisvę, kokia yra Amerikoj — Pr. Alš.)

Taigi! Statulą apžiūrint, jeigu kas panorsta, gali eiti į josios vidų ir, spiraliniais laiptais, kopti augštyn. Tų laiptų — yra 161 iki statulos galvos, o tenai, ant specialios platformos, gali išsitekti — sutilpti net 40 (stovinčių) žmonių. Ir tie žmonės, jeigu dar neperdaug pavargę, gali žengti dar 54 laiptus augštyn, pagal dešinę ranką, laikančią savyje laisvės žibintą, iškeltą augštai ore.

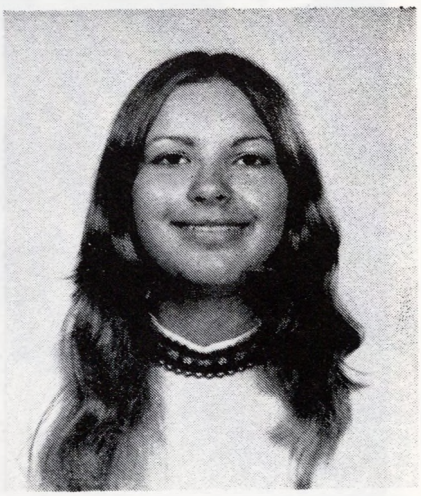

Rūta Alšytė, 14-kos metų poetė. Rūta Alšytė, poetės J. Narūnės vaikaitė, užaugo klausydama močiutės eilėraščių ir mamos dainelių. Muzikali Rūta sugalvodavo lietuviškų eilučių ir jas išdainuodavo, dar būdama visai mažytė. Montesori mokymo dėka, 4 metukų Rūta pradėjo skaityti, ir nuo to laiko tapo godžia skaitytoja.

13-kos metų sulaukusi Rūta, poetės Elizabietos Antonovos įtakoje, pradėjo rašyti trumpus eilėraščius. Nuo gamtos aprašymų greitai perėjo į gilesnes temas, jautriai išreikšdama savo pergyvenimus ir mintis. Keli jos eilėraščiai buvo išspausdinti literatūros žurnale "Exando" ir susilaukė gero įvertinimo. Jaunoji poetė lanko Immaculata-La Salle vidurinės mokyklos dešimtąjį skyrių ir šiuo metu savo mokykloje organizuoja literatūros ratelį.

• Organizacinė veikla

Taikomosios dailės paroda buvo surengta lapkričio 4—5 d. d. Prisikėlimo par. Parodų salėje. Įvadinį žodį tarė K. L. Katalikių Moterų Dr-jos Prisikėlimo par. skyriaus pirm. L. Murauskienė. Platesnį parodos apibūdinimą atliko N. Kulpavičienė, "Moters" žurnalo redaktorė. Su savo keramikos darbais pasirodė: B. Balsienė, V. Balsienė, S. Pacevičienė ir G. Valiūnienė, o su paveikslais ir kūriniais iš džiovintų lapų — V. Kralikauskienė ir A. Abromaitienė. Savo meniškus rankdarbius-mezginius, papuošalus ir kitus dekoratyvinius dalykus parodoj buvo išstačiusios: T. Benotienė, E Dambrauskienė, S. Dervinienė, E. Jankutė, S. Kvietienė, S. Miniotienė ir M, Valiulienė. Paroda atsilankiusiems padarė malonų įspūdį. Gyvenantiems masinės gamybos aplinkoj, lietuviškoji kūryba padvelkė nauja dvasia. Paroda sutraukė daug lankytojų, ypač sekmadienį. Gana didelė dalis rodinių buvo išparduota. Paskatinimo žodį tenka tarti visoms parados talkininkėms, o ypač poniom, kurios eilę metų atliekamu laiku lankė keramikos studijas, ir parodos rengėjoms — kat moterų skyriui. Tokių parodų lauktina ir daugiau.

St. D.

K. L. K. Moterų D-jos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronte 1972 metais gyvai pasireiškė religinėje, kultūrinėje ir socialinėje veikloje.

Narėms ir kolonijos moterims buvo surengtos uždaros savaitgalio rekolekcijos, kurias įdomiai pravedė kun. L. Zaremba S. J. Metų bėgyje įvyko 7 susirinkimai su paskaitomis, bei skaidrėmis. Buvo nagrinėjama žmonių santykiai, lietuvių moterų vieta literatūroje, sekmininkų judėjimas, moters vieta dabartinėje bažnyčioje; skaidrėmis keliauta po Afriką — Nigeriją, Lietuvą ir pažvelgta į Europos sakralinio meno turtus

Suruoštas Užgavėnių balius: atkviesta "Aukuro" vaidintojų grupė su vaidinimu "Penkialapis Dobilėlis"; surengta moterų darbų "Taikomosios Dailės Paroda". Skyriaus iniciatyva buvo pravestas Lituanistinio seminaro mokiniams konkursas.

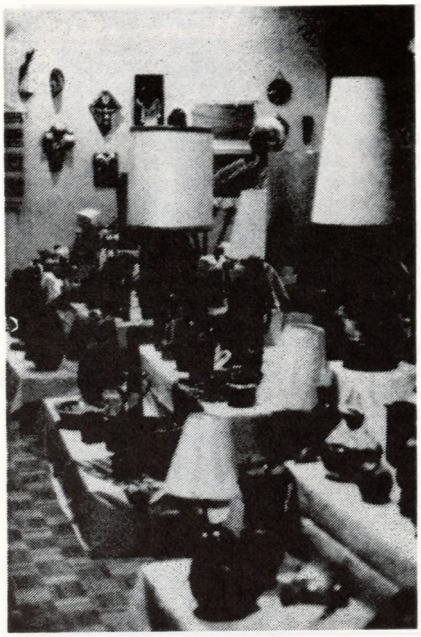

Taikomosios dailės parodoje Toronte dalyvavusios su keramikos išdirbiniais (viršuje): iš k. **V. Balsienė, S. Pacevičienė, E. Valiūnienė, G. Balsienė;** (dešinėje) bendras parodos vaizdas; (apačioje) dalis parodos dalyvių ir rengėjų: iš k. **V. Kralikauskienė, B. Sapijonienė, N. Kulpavičienė, L. Murauskienė, A. Genčiuvienė, S. Dervinienė.**

Loreta Murauskienė
L. K. M. D. Prisik. skyr. pirmininkė

Velykų ir Kalėdų laike buvo lankomi kolonijos sergantieji, o narės visų metų bėgyje. Iš turėto pelno aukota: Prisikėlimo parapijai, Ateitininkams, Nekalto Prasidėjimo Seselėms, Jaunimo kongresui, "Tėviškės Žiburiams", "Moters" žurnalui, Aušros sporto klubui, sukamo filmo segmentui apie p. Galdikienę, Aušros klubo mergaitėms, Tautos Fondui, Indijoje Misijoms.

1972 metų valdybą sudarė pirm. **L. Murauskienė,** vice. pirm. **B. Sapijonienė,** ižd. **B. Vaitiekūnienė,** sekr. **A. Slapšienė;** soc. reik. sekcijoje **A. Genčiuvienė, V. Misevičienė;** parengimų sekcijoje **S. Dervinienė, S. Valatkienė** ir **I. Žemaitienė.**

1973 m. sausio mėn. 21 d. įvykusiame visuotiniame skyriaus susirinkime buvo renkama valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė sekančiai: **R. Murauskienė** — pirmininkė, **B. Sapijonienė** — vicepirmininkė, **L. Imbrasienė** — sekretorė, **B. Vaitiekūnienė** — iždininkė; parengimų reikalam — **S. Dervinienė, S. Ulozienė, S. Valatkienė, I. Žemaitienė;** social. reikalam — **J. Šarūnienė;** narės — **D. Bražienė, E. Diksonienė.** Revizijos komisija; **S. Miniotienė** — pirm., **D. Keršienė, S. Matulevičienė.**

• Madų ir grožio pasaulis

VEDA I. KAIRIENĖ

APIE PLAUKUS

Knygą apie plaukus neseniai parašė Keneth, vienas garsiausių pasaulyje plaukų šukuotojų, kurio paslaugomis naudojasi visa eilė princesių, kunigaikštienių, filmu žvaigždžių ir buvusioji Amerikos prezidento žmona Jackie Onassis.

Sekančiose eilutėse pateikiamas iš jo knygos ištisas skyrius apie jo "plaukų filosofiją".

"Man labiausiai patinka švarūs, blizgantys, švelnūs, laisvi ir sveiki plaukai", rašo Kenneth.

"Pirmiausia jie turi būti natūralūs. Plaukai tik tada gražūs, jei jie traktuojami kaip plaukai. Juk tai yra puikus natūralaus grožio audinys, kuris gali būti moters ar vyro didžiausiu papuošalu, jei jis prižiūrimas su dėmesiu ir meile. Jei iš plaukų bandoma padaryti kažką kita negu jų tiesioginė paskirtis, plaukai netenka viso grožio, jie pavirsta į tikrą šiukšlyną.

Plaukai turi atrodyti kaip plaukai. Šukuosena turi būti natūrali, patogi, tokia kokią jūs ir iš salono išėjusi, pati galėtumėt lengvai susitvarkyti. Tad jokiu būdu jie negali būt perdėtai išpūsti, pripurkšti ir kieti kaip ragas arba nudažyti ekstravagantinėm nenatūraliom spalvom. Jie neturi būt sukti ir persukti, išblyškinti, sulamdyti, perdžiovinti, aptriušę ir paversti į šiaudų kupetą. Vardan grožio, moterys dažnai negailestingai ir neprotingai sunaikina savo natūraliai gražius plaukus. Kai jau jie beviltiškam stovy — tada ieško plaukų salonuose magiško išsigelbėjimo. Bet jo surast neįmonoma.

Stilinga šukuosena nėra taip svarbi, kaip plaukų sveikumas, gera nuolatinė jų priežiūra ir ypatingai geras kirpimas. Tačiau ne kartą aš buvau nustebintas kai moterys pasirenka sau visiškai netinkamą nukirpimą. Plaukai turėtų būt papuošalas jos veidui ir pagerinti bendra išvaizda. Tuo pačiu jie turi būt dalis jūsų visumos, o ne skulptūra ir ne paukščio lizdas, uždėtas ant pakaušio.

Šukuosena turi būti taip sutvarkyta, kad ir be sudėjimo atrodytų tvarkingai.

Stebuklų nėra. Kaikurios moterys galvoja, kad jei jų plaukus sudės Kenneth ar koks nors garsus Pierre ar Josephine — jos automatiškai pavirs gražuolėm. Aš, galbūt, labai norėčiau būti tokiu stebukladariu, bet tai neįmanoma. Jei tos gražiai sušukuotos moterys savęs neprižiūrės, niekas joms pagelbėt negalės.

Sakysim, nusiperka kokia moteris gražų brangų peruką ir, pirmą sykį besidėdama, rūpestingai jį sušukuoja, paslepia tvarkingai po juo plaukus, ir atrodo puikiai. Vėliau, kur nors beskubėdama, užsideda tą patį peruką kreivai, palieka išlindusius plaukus, tinkamai nesušukuoja, ir gaunasi tikra netvarka.

Profesiniai kirpėjai gali tik patarti, pamokyti, bet gražiai išlaikyti plaukus kiekviena moteris turi išmokti pati.

Jūsų plaukai tiek bus gražūs, kiek jų prigimtos ypatybės leidžia. Dažnai moterys, turinčios labai švelnius plonus plaukus nenori pripažinti, kad tik tiesiai nukirpti, smakro ilgumo plaukai joms geriausiai tinka. Reikia gerai pažinti save ir žinoti savo plaukų

ribotumą. Reikia daryti iš turimų, gamtos mums skirtų dovanų, kas įmanoma geriausio. Kiekvieno žmogaus plaukai yra skirtingo tankumo, skirtingo storumo ir jų negalima pagal madą visų vienodai kirpti ar šukuoti.

Niekad anksčiau madų istorijoje žmonės neturėjo tiek laisvės ir pasirinkimo ką dėvėti ar kaip šukuotis, kaip dabar. Šiandie nėra jokio nustatyto stiliaus, niekas nebediktuoja nei rūbų nei plaukų kirpimo. Šiandie madoje tiesūs plaukai ir garbanoti plaukai, trumpi, vidutiniai ir ilgi.

Grožio salonai, kurie klestėjo prieš dešimtmetį, jau yra praeities dalykas. Sekančiame dešimtmetyje visas grožio salonų biznis iš pagrindų pasikeis. Vyresnės moterys, kaip ir iki šiol, eis du kartus į savaitę pas savo nuolatinius kirpėjus, bet jų skaičius greitai sumažės. Jaunosios eis į kirpyklą tik ypatingais atvejais — tinkamam apsikirpimui, dažymui arba kitai kokiai specialiai plaukų priežiūrai ar problemai. Greitu laiku vyrai ir moterys eis į tas pačias kirpyklas.

Galbūt ateityje šukuosenos bus sudedamos visai skirtingu būdu, džiovinamos šilto oro pūtimu, šildomomis lempomis arba plaukai bus sušukuojami šlapi ir paliekami natūraliai išdžiūti. Galbūt kartais bus naudojami ir voleliai, sagutės arba karštos replės. Gal net ir pusmetiniai sušukavimai bus daromi. Bet didžiausia dalis plaukų priežiūros bus palikta pačioms klientėms, kurios turės išmokti tvarkyti savo plaukus tarp atsilankymų į saloną.

Man atrodo, kad tiek salonų savininkai, tiek jų klientai turės prisitaikyti prie būsimosios tvarkos. Žinoma, tokia pakraipa bus labai nuostolinga grožio salonams.

Kaip minėjau, šiandie kiekvienas gali pasirinkti madą kokią tik nori. Šiandie dėvimos ilgos kelnės, trumpos kelnės, tiesūs plaukai, garbanoti plaukai, supinti į kasą, susukti į bandą plaukai, pašiaušti plaukai, sijonai iki kauliukų, sijonai vos dengią sėdyne. Šiandie galima rengtis kaip ubagui ir kaip princui.

Mano nuomone, tai patogi mada, bet daugelis moterų yra pasimetusios ir nežino ką daryti. Labai gaila, bet

jos bijo atsakomybės. Jos prašyte prašosi madų diktatūros. Jos tik nori būti madingos ir eiti su gyvenimu, bet pačios rinktis nesiryžta. Manęs moterys dažnai klausia kokia gi šių dienų moderni šukuosena?

Šukuosena, mano manymu, yra individualus dalykas. Šukuosenos, kuri tiktų visoms, nėra ir tokios niekada nebuvo. Reikia visada atsižvelgti į turimus plaukus, į gyvenimo būdą, į paskirtį ir svarbiausia — į savo bendrą išvaizdą. Šukuosena negali atrodyti kaip uždėta ant galvos skrybėlė, ji turi būti dalis jūsų asmenybės.

Aš visada vengdavau uniforminio sušukavimo, bandydamas pritaikyti moterims tai, kas joms labiausiai tinka ir jas pagražina. Aš tikiuosi, kad aš niekad nesušukavau jų pajuokai, bet kad mano pastangos prisidėjo prie jų grožio ir elegancijos.

Daugelis žymių elegantiškų moterų, kaip kad Windsoro kunigaikštienė, Jackie Onassis, Ali McGraw, Catherine Deneure, Audrey Hepburn, Sophia Loren ir Elizabeth Taylor visada turėjo drąsos šukuotis skirtingai ir taip kaip joms labiausiai tinka, nepaisydamos kas tuo laiku buvo madoje. Jos surado savo stilių ir jo per metų eilę nekeitė. Jos nusistatė sau pagrindinę šukuoseną ir su mažais pakeitimais jos laikėsi. Jei jos nešiojo ilgus plaukus, jos niekad jų trumpai nekirpo, nors ir mada atėjo, ir kiekviena kirposi trumpai. Jei kuri jų dėvėjo švelnias garbanas ar susuktus į kuodą plaukus, jos ir šiandie tą kuodą tebenešioja. Tos moterys žino kas joms geriausiai tinka ir kas suteikia joms individualią išvaizdą.

Visa eilė moterų, kurios laikomos grožio ir elegancijos simboliais, nebūtinai buvo gražios iš prigimties. Nebūtinai jos ir pačios turtingiausios pasauly. Tai moterys, kurios iš savo prigimtų davinių padarė kas įmanoma geriausio. Per eilę bandymų ir kartais nepasisekimų, jos pagaliau surado save.

Gaila, kad didelė dalis moterų bijo drastiškų pakeitimų ir eksperimentavimo. Jaunesnioji karta yra žymiai drąsesnė. Tikėkimės, kad jaunos moterys drauge su drąsa turės taip pat ir pakankamai sveiko galvojimo ir skonio pajautimo, kad pasiektų tikros individualybės.

Jaunos merginos šiandie visos gražios. Jos sveikos, energingos ir entuziastingos. Kaikurios jų nešvarios ir netvarkingos, bet jų tik mažuma. Daugelis jaunų žmonių yra žavūs, nes jie nesilaiko griežtai nustatytos mados. Tikėkimės, kad jie tokie ir liks, kad amžius jų individualumo nesunaikins.

Jaunimo tarpe yra pakraipa palikti plaukus jų natūraliame stovyje, tik juos pagražinti švara ir sušukavimu. Jie nebando pakeisti savo plaukų iš pagrindų kaip kad jų motinos daro.

Aš nesu griežtai nusistatęs nei prieš natūralius plaukus nei prieš pakeitimus, viskas priklauso nuo to kaip moterys sugeba pačios susitvarkyti. Kaikurioms moterims tie patys plaukai yra papuošalas, kitoms — problema. Ir su tom "problemom" jos ateina pas mane, besitikėdamos stebuklų. Aš galiu tiktai patarti, bet apsispręsti turi jos pačios.

Pagaliau, grožis nėra pats svarbiausias dalykas pasaulyje. Tačiau keista, kad žmonės sprendžia vieni apie kitus dažnai iš pirmo įspūdžio. Šiandie mes priimami arba nusmerkiami dėl mūsų išvaizdos. Galbūt tai nesveikas reiškinys, bet taip jau yra. Žmonių išvaizda, atrodo, daug reikšmingesnė už jų darbus ir jų galvoseną.

Pagrinde — grožis yra labai reliatyvi sąvoka. Grožis yra tikrumas savimi, savigarba ir sveikas galvojimas. Nėra nė vieno grožio eksperto pasaulyje, įskaitant ir mane, kuris turėtų laiko arba sugebėjimo pagrindinai pakeisti moterį. Ji pati turi turėt pagrindinę nuovoką grožiui, tvarkai, ji turi turėti pajautimą skoniui, todėl, kad tikras grožis yra kažkas daugiau negu mechaninės priemonės. Žavi moteris yra patraukli ir prieš sušukavimą, prieš nugrimavimą, todėl, kad ji jaučiasi esanti patraukli.

Grožis yra įprotis, ritualas tvarkos, sveiko galvojimo ir savigarbos. Ir jo niekas negali sunaikinti. Daugelis moterų išmoksta tos grožio disciplinos anksti, galbūt, dar mokykloje. Kitos neišmoksta niekad.

Mano kaikurios klientės skundžiasi man, kad jos negalinčios susiorganizuoti. Bet yra šimtai moterų, labiau užimtų, daugiau dirbančių, kurios puikiai sugeba susitvarkyti. Jos to kažkuriuo gyvenimo metu išmoko. Lygiai kaip jos, galite išmokti ir jūs".

• Gyvenamoji aplinka

Liaudies meistrai amžių bėgyje kūrė įvairius namų apyvokos daiktus, kurie pasižymėjo meniškomis formomis. Dabartiniame technikos pasaulyje, liaudies menas vėl užima svarbią vietą dekoravimo srityje. Liaudies išdirbiniai puikiai derinasi, paįvairina ir priduoda jaukumo moderniame fone.

Liaudies meno elementus panaudojo: baldai, svetainės ir lauko — dail. J. Prapuolenis; metalo žvakidė — dail. J. Paulauskas; keramikinė žvakidė — dail. A. Jonušienė; keramikinė žvakidė — dail. B. Rodeckas.

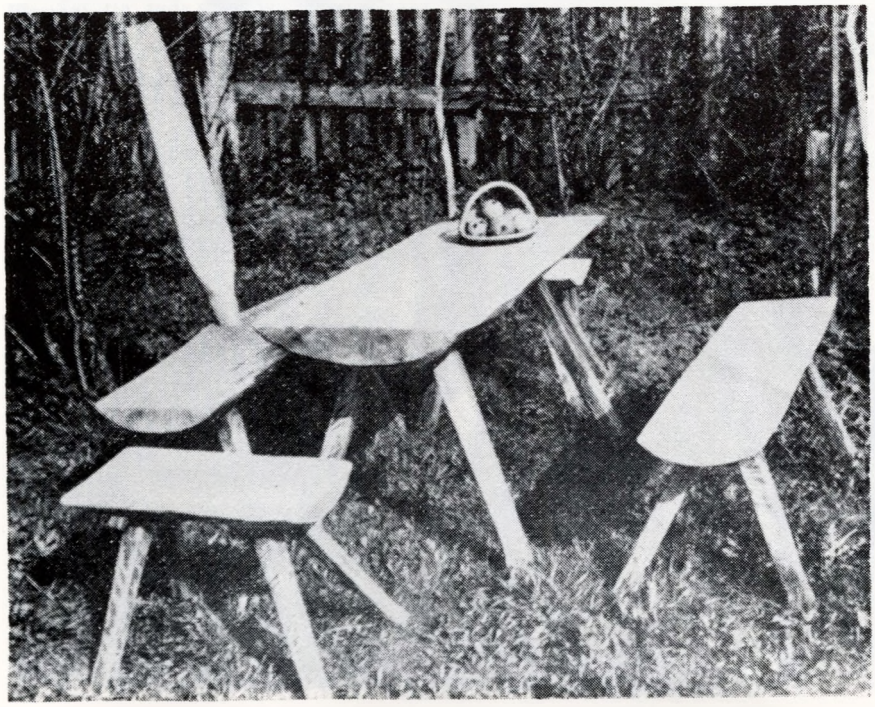

• Šeimininkių kampelis

VEDA L. MURAUSKIENĖ

Stintos (smelts) vyne

12-16 žuvelių,
¼ puoduko balto vyno,
½ puoduko vandens,
6 - 8 galvutės grybų,
3 - 4 šaukštai sviesto,
2 šaukštai duonos trupinių,
kapotų petruškų, citrinos riekelių, druskos ir pipirų pagal skonį.

Žuveles nuplauti, išvalyti ir gerai nusausinti. Negilų kepimo indą gerai ištepti sviestu ir išdėstyti žuveles. Apiberti druska bei pipirais. Užpilti vyną ir vandenį. Grybų galvutes išdėstyti aplink žuveles, apibarstyti druska ir pipirais. Ant kiekvienos galvutės uždėti po truputį sviesto. Likusiu sviestu patepti žuveles. Viską apiberti duonos trupinais ir neuždengus kepti krosnyje prie 425° apie 20 minučių. Duodant į stalą papuošti kapotomis petruškomis ir citrina.

Stintos (smelts) grietinės padaže

2 tuzinai žuvelių,
1 puodukas pieno,
1 puodukas grietinėlės,
1 puodukas smulkiai pjaustytų šviežių grybų,
¼ šaukštelio pipirų,
druskos pagal skonį,
3 šaukštai sviesto,
3 šaukštai miltų,
žiupsnelis muskato riešuto (nutmeg),
2 šaukštai sviesto,

Žuvelėms nupjauti galvas ir uodegas, išimti kaulus ir praskleisti (plaštakės pavidalo). Negilioje keptuvėje sudėti žuveles, apiberti druska, pipirais, užpilti grietinėle, pienu ir atsargiai užvirinti. Tada nuimti nuo ugnies uždengti ir leisti pastovėti 5 minutes. Išimti žuveles iš pieno, sudėti į kepimo indą, patepti sviestu, padėti į karštą krosnį.

Keptuvėje išleisti sviestą, dadėti miltus ir gerai išmaišius užpilti pienu kuriame buvo žuvelės. Pavirti ant lengvos ugnies. Mažoje keptuvėje su trupučiu sviesto pakepinti grybus, juos įmaišant į padažą dadėti muškato riešuto. Padažu užpilti žuveles ir duoti į stalą.

Kriaušės želatinoje

1 šaukštas bespalvės želatinos,
2 šaukštai šaltos kavos,
1 puodukas stiprios karštos kavos,
½ puoduko kriaušių sirupo (iš dėžut.),
6 šaukštai cukraus,
6-8 pusės kriaušių (iš dėžutės),
1 šaukštelis tarkuotos apelsinos žievės,
1 puodukas plakimo grietinėlės (Whipping cream),
½ šaukštelio migdolų (almond) extrakto,

Indelyje ant šaltos kavos paberti želatiną, leisti 5 minutes pastovėti, tada užpilti karšta kava ir maišyti kol želatina ištirps. Sudėti cukrų, įpilti sirupą ir vėl pamaišyti, kad cukrus ištirptų.

Kriaušių puses sudėti inde (mold, maždaug 10 inčų diametro dydžio). Užberti tarkuotą apelsino žievę, užpilti dalį želatinos (maždaug apie ½ inčo gilumo) ir padėti, kad atšaltų. Likusią želatiną irgi atšaldyti, kad dalinai sustigtų. Grietinėlę išplakti su riešutų ekstraktu ir į ją įmaišyti pusiau sustingusią želatiną. Išdėti ant kriaušių ir padėti atgal į šaldytuvą, kad gerai sustingtų. Duoti į stalą su plakta grietinėle ar pabarstyti kapotais riešutais.

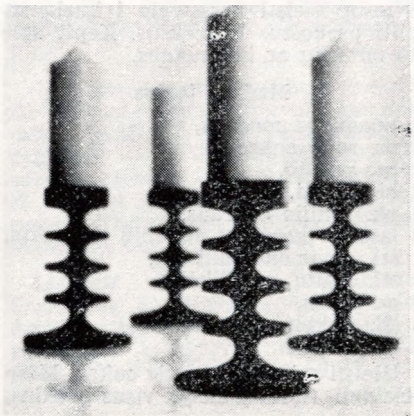

Viščiukas vyne

2 šaukšteliai (kitchen Bouquet) daržovių,
1 svogūnas (pjaustytas),
4-6 šaukštai sviesto ar margarino,
4-5 riekutės pusryčių lašinukų,
3 šaukštai miltų,
1 puodukas viščiuko bulijono,
½ puoduko raudono vyno,
2-3 puodukai pjaustyto virto viščiuko (galima naudoti ir kalakutą).

Keptuvėje išleisti du šaukštus sviesto ir sudėti pjaustytą svogūną, kepti uždengus, kol svogūnas bus minkštas. Supjaustytus lašinukus pakepti atskirai. Švarioje keptuvėje išleisti likusį sviestą, įmaišyti miltus, bulijoną, vyną ir "kitchen bouquet". Maišyti prie vidutinės kaitros, kol sutirštės (apie 5 minutes). Į padažą sudėti virtą pjaustytą viščiuką, palaikyti kol mėsa pašils. Duodant į stalą ant viršaus užberti keptus lašinukus ir svogūnus. Tinka duoti su virtais ryžiais.

Garstyčių padažas

Šis padažas tinka prie kumpio, žuvies ir kietai virtų kiaušinių.
2 kiaušiniai,
1 kiaušinio trynys,
1 šaukštas garstyčių,
2 šaukštai acto,
¼ puoduko alyvos,
po ¼ šaukštelio druskos, paprikos ir pipirų, grietinėlės.

Kiaušinius ir trynį labai gerai išplakti, sudėti prieskonius, pamažu plakant įpilti actą, alyvą. Uždėti ant verdančio vandens puodo ir pavirti 5-8 minutes, kol gerai sutirštės, jeigu pertirštas dadėti grietinėlės.

Jautiena su grybais

1 dėžutė 10 uncijų pjaustytų grybų,
2-3 šaukštai riebalų,
1 kapotas svogūnas,
1 šaukštelis "bisto" padažo miltelių,
1 puodukas vandens,
miltų,
1 svaras jautienos mėsos (pjaustytos gabaliukais),

Mėsą apiberti prieskoniais: pipirais, druska, jeigu turima ir salierų druska. Keptuvėje išleisti riebalus, mėsos gabaliukus pavoliojus miltuose sudėti į keptuvę ir apkepinti. Vandenyje išleisti "bisto" miltelius ir užpilti ant mėsos, sudėti svogūnus ir grybus. Uždengti keptuvę ir sumažinus ugnį kepti, kol mėsa suminkštės. Jei padažo permažai galima dadėti vandens. Duoti su ryžiais ir virtom daržovėm, morkom ar pupelėm.

Greitos kopūstų salotos

1 maža galvutė kopūsto,
1 vidutinio dydžio svogūnas,
1 pudelis petruškų,
1 puodukas rūgščios grietinės,
2 šaukštai raudono acto,
1 šaukštas cukraus,
1 šaukštelis druskos,
½ šaukštelio pipirų,
½ šaukštelio salierų sėklų.

Šie salotai daromi su blenderiu. Stambiai supjaustytą kopūstą sudėti į blenderį (¾ pilnumo), užpilti šaltu vandeniu, kad padengtų. Paleisti blenderį keliom minutėm, kad susikapotų. Sukapotus kopūstus nusausinti ir sukėti į indą. Pakartoti su likusiais kopūstais, dadedant petruškas ir svogūną. Nusausinus sudėti į indą.

Likusius prieskonius ir grietinę irgi trumpai sumaišyti blenderyje. Užpilti ant paruoštų kopūstų ir gerai išmaišyti.

Vyšnių saldusis

1 dėžutė vyšnių (pie filling, 21 unc.),
1 šaukštelis (almond) migdolų ekstrakto,
2 kiaušiniai,
¼ šaukštelio "cream of tartar",
⅓ puoduko cukraus,

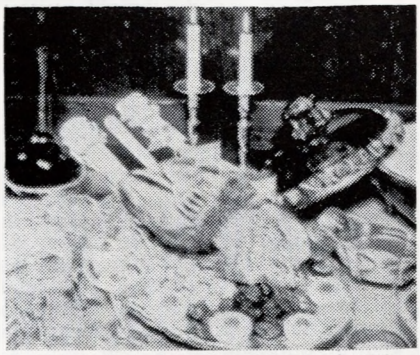

¼ puoduko sijotų miltų, ę
truputis druskos.

Įkaitinti krosnį iki 325°. Mažam indelyje sumaišyti vyšnias su riešutų extraktu ir supilti į sviestu išteptą stiklinę kepimo formą (maždaug 1½ kvortos talpos). Mažam indelyje išplakti kiaušinio baltymus su "cream of tartar" iki putų, lengvai dėti cukrų ir dar plakti iki puta bus standi.

Didesniam inde išplakti kiaušinio trynius su druska, lengvai įmaišyti baltymus ir miltus. Masę užpilti ant vyšnių ir kepti apie 1 val. Duoti šiltą su plakta grietinėle ar ledais.

Kukue Sabzy — Riešutų omletas

8 kiaušiniai,
1 puodukas kapotų "walnut" riešutų,
¼ puoduko kapotų chives — žalių svogūnų,
¼ puoduko (currants) korinkų,
1¼ šaukštelio druskos,
⅛ šaukštelio pipiro,
⅛ šaukštelio "turmeric",
⅛ šaukštelio (saffrono) šafrono,
2 šaukštai sviesto ar margarino.

Įkaitinti keptuvę iki 350°. Vidutinio dydžio inde išplakti kiaušinius ir sudėti visus produktus, išskyrus sviestą. Sviestą išleisti keptuvėje į kurią supilti paruoštus kiaušinius. Kepti apie 10 minučių ar kol sukeps.

Medaus tortas

1 puodukas medaus,
2 oz. rudo cukraus,
2 oz. sviesto,
2 kiaušiniai,
1 pk. vanilio cukraus,
3 lašai — karčiųjų migdolų ekstrakto,
1 štl. cinamono miltelių,
1 štl. maltų gvazdikėlių,
8 oz. miltų,
3 štl. bakino miltelių,
2 št. pieno.

Išleisti sviestą, medų ir cukrų. Masę atšaldyti. Gerai įmaišyti visus priedus, sudėti persijotus miltus ir bakiną. Jei perdaug tiršta, įdėti pieno. Krosnies neperšildyti, kepti vidutinėje temperatūroje apie 1 valandą. Atvėsusį tortą perpjauti vieną kartą, ištepti ananasiniu marmeladu ir sviestiniu kremu. Viršų aptepti sviestiniu kremu ir pabarstyti tarkuotu šokoladu.

Sviestinis kremas: 1 pk. vanilijos pudingo, ¼ sv. cukraus, ½ sv. sviesto, 2 puod. pieno. Pudingo miltelius ir cukrų sumaišyti su ½ puod. pieno; likusį pieną užvirinti ir sudėti paruoštus pudingo miltelius; maišant palaikyti ant ugnies porą minučių. Masę atšaldyti, išplakti sviestą ir viską lengvai sumaišyti.

Arbatinis kremas

6 arbatžolių šaukštelius patroškinti su 1 puod. verdančio vandens, po 10 min. nusunkti ir atšaldyti. Keturių kiaušinių trynius su ¼ sv. cukraus gerai išplakti ir sumaišyti su arbata, išleisti 6 želatinos lapus ir sumaišyti su trynių-arbatos mišiniu, pastatyti šaltai ir dažnai pamaišyti. Keturių kiaušinių baltymus išplakti su puoduku plakamos grietinėlės ir lengvai išsukti su arbata, kad matytųsi grietininiai ruožai, kremą supilti į stiklus, užpilti romo ir valgyti šaltą.

• Atsiųsta paminėti

DAINOS IR GIEMĖS — Juozas Gaubas. 24 kompozicijos solo, mišriam ir vaikų chorams, bažnytinės giesmės, kurias atrinko ir kaikurioms (vaikų dainom ir kt.) akompanimentus parašė kompozitorius Bruno Markaitis, S J.; aplanką piešė dail. **Marija Biržiškaitė - Žymantienė. Mecenatas — Vytautas Paškauskas.** Tuo komp. Juozo Gaubo 10 metų memorialinio rinkinio išleidimu rūpinosi **Valė Barmienė,** 1311 Mc Collum Str. Los Angeles, California 90026. Kaina 3,00 dol. Pajamos skiriamos Lietuvių Skaučių Seserijai

Lietuvių Dienos — mėnesinis iliustruotas lietuvių - anglų kalbomis lietuvių kultūros ir visuomeninio gyvenimo žurnalas; redaguoja redakcinis kolektyvas; adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029, U. S. A.

Mūsų Žinios — Čikagos Lietuvių Jėzuitų veiklos dvisavaitinis biuletenis; adresas 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636.

Skautija — Lietuvių Skautų sąjungos vadovybės biuletenis; redaguoja redakcinis kolektyvas: A. Saulaitis, R. Gudaitienė, Č. Kiliulis; administracijos adresas: K. Šimėnas, 45 Alban St., Dorchester, Mass. 02124, U.S.A.

Krivūlė — Vak. Europos Lietuvių Sielovados leidinys; red. kun. P. Celiešius; 8939 Bad Woerishofen, Kirchenstrasse 5, W. Germany; vieno nr. kaina — 0.35 dol.

Eglutė — iliustruotas vaikų žurnalas; redaguoja ir leidžia N. P. M. Seserys, Putname; išeina kas mėnesį, metinė prenumerata $5; adresas: Eglutė — Immaculate Cenception Convent, Putnam, Conn. U. S. A. 06260.

Jurgis Krasnickas — 50 metų mirties sukakčiai atminti, redagavo **Vincentas Liulevičius;** išleido Studentų Ateitininkų Sąjunga; iliustruotas, 192 psl.; tiražas 500 egz.; kaina — 4 dol.; leidinį galima užsisakyti pas knygų platintojus ir V. Liulevičių — 6540 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629, U.S.A.

L.K.M.A. Suvažiavimo Darbai III, 1939 m. redagavo **J. Eretas;** antra laida, perspausdinta fotomechaniniu būdu; tiražas 600 egz.; L.K.M.A. leidinys. Adresas — Piazza della Pilotta 4, Roma Italia.

Milžinų Rungtynėse—Mykolas Vaitkus, 1940-1944 Atsiminimai, VIII tomas. Nidos Knygų Klubo leidinys; Nr. 86; 203 psl.; kaina 3 dol.; adresas; Nida Press, 2 Ladbroke Gardens, London, W II 2PU, Great Britain.

Laisvojo Pasaulio Lietuvių IV Tautinių Šokių Šventė 1972 m. — vienkartinis leidinys; išleido Ketvirtos Tautinių Šokių Šventės Komitetas; red. V. Radžius; dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė.

Sidabrinė Diena — Anatolijus Kairys, trijų veiksmų operetė; dail. — J. Daugvila; tiražas 600 egz.; kaina 4.50 dol; 155 psl.

Pradalgė — Aštuntoji — Literatūros metraštis; red. K. Barėnas; Nidos Knygos Klubo leidinys Nr. 87, 1972 — "Nida Press" — 1 Ladbroke Gardens, London, W II 2P4, Grt. Britain; kaina 4.50 dol.; 410 psl. Turinyje: F. Kirša,P. Orintaitė, V. Alantas, J. Švabaitė, G. Tulauskaitė, M. Saulaitytė, V. Šlaitas, E. Cinzas, P. Milašius, P. Visvydas, Z. Tenisonaitė, A. Lapšys, A. Giedrius, A. Giedraitis, A. Prižgintaitė, K. Karpius, J. Gliauda, A. Antanaitis, K. Almėnas, R. Cinka, K. Barėnas, A. Šešplaukis, P. Naujokaitis.

L.K.M.A. Suvažiavimo Darbai VII — 1967 m.; redagavo A. Liuima, S.J.; tiražas — 1000 egz.; L.K.M.A. leidinys. Adresas: Piazza della Pilotta 4, Roma, Italia.

Tremties lietuvis idėjų sūkuryje — J. Eretas; 14 psl.; išleido "Šaltinis". Adresas: 21 The Oval, Hackney Rd., London E. 2, Grt. Britain.

Šamo ežero sekliai — Nijolė Jankutė; išleido Liet. Knygos Klubas, 1972 m., Čikagoje. Iliustracijos ir viršelis Nijolės Palubinskienės; 140 psl.; kaina 4 dol.

Ateitis — Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Leidinys; red. kolektyvas; red. adresas: 7121 South Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629, U. S. A., prenumerata 7 dol. metams (10 numerių).

Museum Review — Balzeko Lietuvių Kultūros Muzėjaus Čikagoje Biuletenis.

Varsnos — mėnesinis iliustruotas Lenkijos lietuvių kultūros žurnalas; redaguoja redakcinis kolektyvas, vyr. red. B. Mickevičius; adresas: Varsnos, ul. Wiejska 16-16, Warszawa, Poland.

Šaltinis—tikybinės ir tautinės minties iliustruotas žurnalas; leidžia Šv. Kazimiedo S-ga ir T. T. Marijonai; redaktorius — kun. J. Matulis, M.I.C.; adresas — 16, Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England; prenumerata metams — 1.20 sv. (3 dol.)

Moterų Dirva — L. R. K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — Mrs. Dale Murray; adresas — 3005 N. 124 St., Brookfield, WI, 53005, U. S. A., prenumerata metams — $2.50 Amerikoje, kitur — $3.

Pasaulio Lietuvis — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos leidinys; redaktorius — Stasys Barzdukas; adresas — 18308 Hiler Ave., Cleveland, Ohio 44119, U. S. A.; prenumerata metams — $2.

Liet. Kat. Moterų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos Žinios — Adresas: LKMOPS žinios, c/o Mrs. A. Radzivanas, 84—16 110th St. Richmond Hill, N.Y. 11418.

Švietimo Gairės — lietuviškojo ugdymo žurnalas; leidžia — ALB Švietimo Taryba; vyr. redaktorius — Petras Maldeikis; adresas — 7031 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, U. S. A.; prenumerata metams — $2.

Laiškai Lietuviam — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultorius — J. Vaišnys, SJ; adresas — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, USA; prenumerata metams — 5 dol.

Šv. Pranciškaus Varpelis — mėnesinis religinio - patriotinio turinio laikraštis; leidžia T. T. Pranciškonai; redaktorius — T. V. Gidžiūnas, O.F.M.; administratorius — T. S. Rapolas, O.F. M.; metinė prenumerata — 3 dol.; adresas: Franciscan Fathers, Kennebunkport, Me. U.S.A. 04046.

Lietuvis žurnalistas — Lietuvių Žurnalistų Sąjungos neperiodinis leidinys; redaguoja — V. Kasniūnas ir redakcinis kolektyvas; adresas—3754 West 70th Place, Chicago, Ill. U. S. A. 60629.

GARBĖS PRENUMERATOS

Balandienė P., Detroit, Mich., Cirtautienė S., Detroit, Mich., Dėdinienė E., Brooklyn, N. Y., Dulskienė A , Oak Lawn, Ill., Giedraitienė K., Hamilton, Ont., Griškelienė O., Chicago, Ill., Ingelevičienė R., Great Neck., N Y., Kačinskienė E., Bethesda, Md., Kalesinskienė H., N. Britain, Con., Kizlauskienė O., Cicero, Ill., Koppienė L., Brooklyn, N Y., Mačernienė R., Chicago, Ill., Mačiuikienė A., Chicago, Ill., Masaitienė E., Havre de Grace, Md., Milčienė A., Manchester, Conn., Pilipavičienė A., Hamilton, Ont., Skripkutė L., Hamilton, Ont , Skučienė M., Stayner, Ont., Tarvydienė M., Hamilton, Ont., Vaišvilienė S., Chicago, Ill., Vileniškienė D., Dorchester, Mass.

ŽURNALUI AUKOJO:

$25.00, — K L. K. Moterų Dr-jos Prisikėlimo par. skyrius, Toronto, Ont.

$10.00 — Rygelienė A., Kinnelon, N. J.

$5.00 — Balandienė P., Detroit, Mich., Dėdinienė E., Brooklyn, N Y., Girdauskienė S., Chicago, Ill., Matulionis A., Plattsburg, N. Y., Mikšienė A., Hamilton, Ont.., Paltarokienė S , Cicero, Ill., Plepienė R., Warren, Mich., Puterienė A., Toronto, Ont., Šadeikienė O., Farmington, Mich., Vaitkevičienė V , Chicago, Ill., Vydienė E., Bangor Maine, Vyšniauskienė O., Chicago, Ill., Žiogienė J., Delhi, Ont.

$3.00 — Aukštaitė M., Willowdale, Ont., Gaižutienė J., Oakville, Ont., Kapočienė M., Dorchester, Mass , Kežinaitienė A., Hamilton, Ont., Martišauskienė O., Brighton, Mass., Monkevičienė B., Dorchester, Mass., Pabilionienė I., Omaha, Nebr., Skeivelienė P., St. Catharines, Ont., Sliterienė K., Waukegan, Ill., Svetulevičienė O., Keswick, Ont., Tylienė V., Detroit, Mich., Vasikauskienė S., Richmond Hill, N. Y. Vasiliauskienė O., Woodhaven, N Y.

$2.00 — Ambraziejienė R., Newark, N. J., Arūnienė A., Toronto, Ont., Bartkuvienė K., Hamilton, Ont., Basalykienė M., Toronto, Ont., Bungardienė A , Hamilton, Ont., Bureikienė R., Los Angeles, Calif., Budzinauskienė B., Waterbury, Conn., Čipkienė S., Willowick, Ohio., Dilkuvienė S., Toronto, Ont., Gečienė M., Toronto, Ont., Kovelienė P., Hamilton, Ont., Kraus, Miami, Fla., Kudžmaitė E., Detroit, Mich., Lesevičiūtė B., Chicago, Ill., Majauskienė E., Chicago, Ill., Malakūnienė M., Altona, Australia, Mikeliūnienė M., Michigan City, Ind , Nagevičienė V., Willoughby, Ohio, Narbutienė V., Chicago, Ill., Melienė M., Chicago, Ill., Paulaitienė N., Sudbury, Ont., Perkauskienė B., Hamilton, Ont., Prunskytė A , Chicago, Ill., Račiūnienė M., Sudbury, Ont., Rajeckienė Z., Waterford, Conn., Ribokienė E., Brockton, Mass., Ročiūnas V., Independence, Ohio, Rumša O., Chicago, Ill., Rev. A Sabas, Sudbury, Ont., Salučkienė M., Rockford, Ill., Simonaitienė E., Bloomfield, Conn., Smilgienė K., E. Chicago, Ind., Stončienė G., Mont Vernon, N. Y., Tarutienė B., Willowick, Ohio, Valiušaitienė J., Stamford, Conn., Valiuškienė K., Barrington, R. I., Venckuvienė M., Sudbury, Ont., Volkienė M., Cannbera, Australia.

$1.00 — Abromaitienė A., Toronto, Ont., Asevičienė D., Toronto, Ont., Balzarienė K., Chicago, Ill., Beržinienė T., Cicero, Ill., Butkuvienė P., Cleveland, Ohio, Dabrikienė B., Cleveland, Ohio, Damienė O., Omaha, Nebr., Garkevičienė P., Midland, Ont., Gatautienė J., Sudbury, Ont., Kalvaitienė S., Santa Ana, Calif., Kanapkienė O., Toronto, Ont., Lendraitienė M., Boston, Mass., Mikalauskienė J., Cicero, Ill., Petrauskienė J., North Chicago, Ill., Petrauskienė B., Philadelphia, Pa., Pikturnienė J., Chicago, Ill., Ramonienė J., Oakville, Ont., Rapšienė K., Chicago, Ill., Šimėnienė A., Dorchester, Mass., Smilgienė K., Vancouver, B. C., Sušinskienė I., Cleveland, Ohio, Ulpaitė I., Dorchester, Mass., Vaidotienė E., Toronto, Ont., Vyšniauskienė E., Cleveland, Ohio, Žemaitienė M., Toronto, Ont.